

RADIOHARRASTELIJAT

tilatkaa viipymättä Radio OH, maamme ainoa radioteknillinen julkaisu, vuodeksi 1937. Lehti sisältää vuosittain amatööritarkoituksiin soveltuvien lyhytaaltolähettimien ja -vastaanottimien selostuksia sekä lukuisia radioteknikoille, harrastelijoille ja yleensä radiosta kiinnostuneille mielenkiintoisia kirjoituksia. Tilauksen voitte tehdä lähimmässä postikonttorissa, kirjakaupassa tai suoraan, osoitteella: Radio OH, Laivurinkatu 21, Helsinki. Tilaushinnat $\frac{1}{4}$ v. Smk. 40:—, $\frac{1}{2}$ v. Smk. 25:— ja $\frac{3}{4}$ v. Smk. 15:—.

LIITON TOIMIHENKILÖT. Liiton sihteeri ja rahastonhoitaja: Erkki Koivisto, Helsinki, Huvilakatu 6, as. 3, puhelin 22 830. Puheenjohtaja: Weijo Meklin, Turku, Henrikinkatu 1, A. 11, toimipaikka: Ilmailuradioasema p. 4486. Varapuheenjohtaja: Yrjö Luomamäki, Helsinki, Vironkatu 8 C 46.

Huom.! Lehteen tarkoitetut kirjoitukset on osoitettava toimittajalle, osoitteella: Weijo Meklin, Turku, Henrikink. 1 A 11.

PAIKKOJEN VÄLITYKSESTÄ huolehtii sihteeri. Paikkoja välitetään yksinomaan laivoihin.

VIRKAMERKKEJÄ saatavissa sihteeriltä, hinta Smk. 65:—. Liiton jäsenmerkin hinta on nyt Smk. 80:—. Merkkejä saatavana joko sihteeriltä tai suoraan Suomen Kultaseppä Oy:ltä, os. Aleksanterink. 15, Helsinki.

KEHOITUS. I.F.R:n vuosikokouksessaan tekemän päätöksen mukaisesti kehoitetaan OH-laivoja olemaan avustamatta perämies-sähköttäjiä. Sanomien välityksestä on ehdottomasti perittävä ohjesäännön mukainen maksu.

PESTAUS. Varmistukseksi siitä, että laivasähköttäjä pääsee nauttimaan palkkaussopimuksen tarjoamia etuja, on pestaus-tilaisuudessa vaadittava pestauskirjaan palkan kohdalle merkintää "tariffipalkka" ja pestauskirjassa olevan lauseen "Muita työehtoja mikäli niitä ei ole laissa säännöstelty" jälleen merkintää "tariffiehdot". Pestaus-tilaisuudessa on jokaisen itse henkilökohtaisesti valvottava, että merkinnät tulevat pestauskirjaan ennenkuin kirjoittaa nimensä sen alle.

TOIMIPAIKAT 2. 2. 37: J. Dromberg s/s Hulda Thorden, H. Markkula Leppävaararadio (v.a.), B. Zimmermann s/s Corona, B. Blomqvist s/s Rönnskär, V. Tiesmäki s/s Kronborg, ? s/s Charterhague, ? s/s Feniz, ? s/s Hildegaard, ? s/s Karin, ? s/s Kuurtanäs, ? s/s Otto H., ? s/s Thornbury, ? s/s Sarmatia, ? s/s Wiima, ? s/s Virgo, ? s/s Vienti, ? s/s Yrsa, ? s/s Jussi H.

VAPAANA 2. 2. 37: E. Laitinen, E. Seppänen, E. Eronen.

UUODEN 1937 JÄSENMAKSUN OVAT SUORITTA-NEET 2. 2. 37: L. Jormakka, O. Lampen, V. Tiesmäki, E. Eronen, E. Reivilä, O. Viherälä, O. Hakkarainen sekä osan: E. Hakulinen, K. Ylinen, V. Pihlala, L. Vuorela, U. Talvioja, Chr. Sundblad.

AIKAISEMPIEN VUOSIEN JÄSENMAKSUJA OVAT SUORITTANEET 2. 2. 37: B. Björkwall, H. Enberg, Th. Damen, T. Kinnunen, E. Hallamaa, H. Lindroos, T. Nurmio, R. Lucas, L. Leppänen, K. Ylinen, V. Aaltonen, V. Pihlala, Y. Koti-aho, L. Kyllönen, N. Hellen, O. Vuorela, E. Eronen, U. Talvioja, M. Virtanen, O. Hakkarainen, K. Merikallio, A. Lehmus-vaara, E. Lavola, A. Heikkinen, O. Mattila, T. Aalto, Y. Jalkanen, K. Korhonen, A. Paasivirta, K. Österman, S. Jousto.

Huom.! Viime vuosikokouksen päätöksen mukaisesti on kulu-
van vuoden jäsenmaksut suoritettava kesäkuun 1 päivään mennessä, jonka jälkeen ne peritään postiennakkolla, asianomaisten saadessa suorittaa perimiskulut.

Irttonumero 8:—.

ILMAILURADIOASEMAT. Helsingin ilmailuradioaseman ylimääräisen radioteknikon virkaan on määrätty K. Blomqvist.

Turun ilmailuradioaseman ylimääräisen asemanhoitajan virkaan on määrätty V. Meklin.

LAIVASÄHKÖTTÄJIEN HUOMIOON. Radiotarkastaja ilmoittaa, että sähköttäjien tulee huolehtia siitä, että jokaiseen laivaan hankitaan ensi tilassa kidevastaanotin.

LYHYTAALTORADIOASEMA. Kulkulaitosministeriön esittelystä on valtioneuvosto asettanut asiantuntijalautakunnan laatimaan ehdotuksen siitä, millä tavalla teknillisessä ja taloudellisessa suhteessa edullisimmin voitaisiin Suomeen kiireellisesti hankkia sellainen yleisradioasema, joka käyttää lyhyttä aaltoa, ja kuinka sen toiminta olisi järjestettävä.

Lautakunnan puheenjohtajaksi päätettiin kutsua prof. V. Ylöstalo sekä jäseniksi posti- ja lennätinhallituksen insinööri J. Rissanen, vuorineuvos V. M. J. Viljanen, pankinjohtaja L. af Heurlin ja insinööri Ake Weber Suomen Höyrylaiva Osakeyhtiöstä.

RADIO OH

Maamme ainoa radioteknillinen, erikoisesti lyhytaalto-
tekniikkaa sekä laivaradio- ja amatööritoimintaa
käsittelevä julkaisu.

Ilmestyy joka toisen kuukauden 15. pnä.

TOIMITUS: E. Kairenius (vastaava), os. Helsinki,
Laivurinkatu 21 C 7. Puh. 26809.

ILMOITUSKONTTORI: K. Selin, os. Helsinki, Por-
mestarinrinne 6 A. Puh. 22379, klo 17 jälkeen
38774.

Ilmoituskäsikirjoitusten oltava toimituksen käytettävissä
viimeistään viikkoa ennen ilmestymispäivää.

KIRJAPAINO: Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Kirja-
painon Oy. Puh. sarja 20081.

Helsinki 1937 Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Kirjapainon Oy.

RADIO OH

**TAMMI—
HELMIKUU**

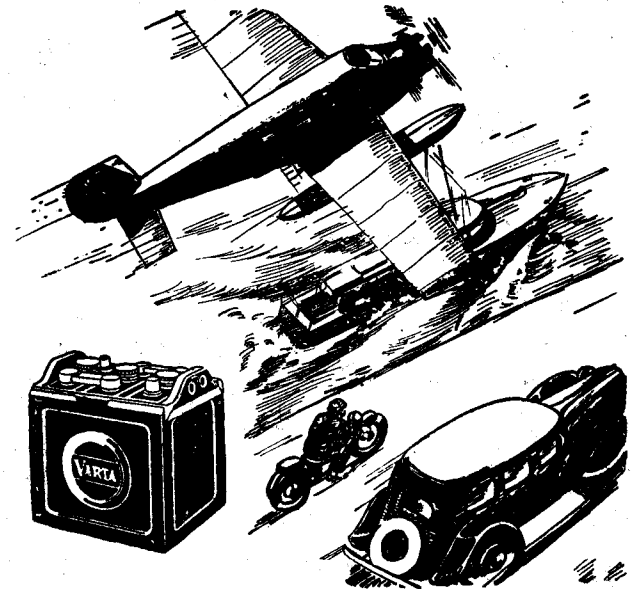
TEKNIKOT

PERTRIX

ja amatöörit tunnustavat

PERTRIX ja
VARTA paristojen

VOITTAMATTOMUUDEN

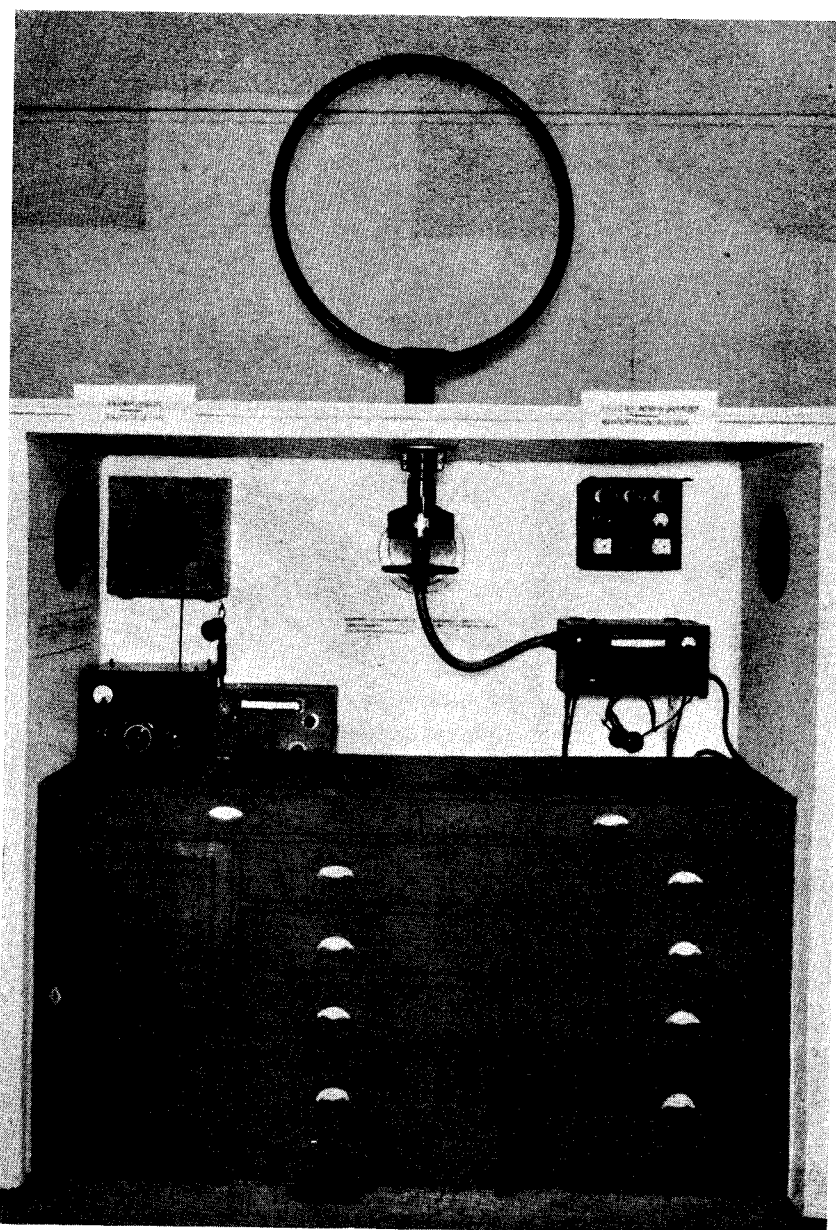
SUOMEN AKKUMALAATTORITEHDAS-OSKEYHTIÖ TUDOR

Kaisaniemenkatu 5 - HELSINKI - Puhelin vaihde.

Tarkka-ampuja

sumussa, myrskyssä ja lumipyryssä on navigaauksessa se kapteeni, jolla on aluksellaan

RADIOSUUNNIN

PSV-5

1000 mpk. = 3 km., sillä »pitkänkin matka käy lyhyeksi kun on kullan kuva mielessä» ja

radiopuhelin aluksella

Suomen Messujen kultamitali v. 1935

INSINÖÖRITOIMISTO

E. Hellberg

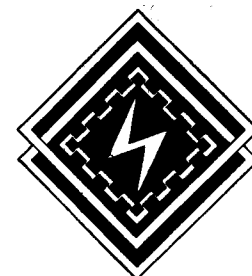
HELSINKI

● Valmistaa

Radiopuhelimia, lähettimiä, vastaanottimia, suuntimislaitteita, vahvistimia y.m. Asennuksia koti- ja ulko- mailla.

RADIO OH

SUOMEN RADIOAMATÖÖRILIITON R.Y. JA SUOMEN RADIOSÄHKÖTTÄJÄLIITON R.Y. ÄÄNENKANNATTAJA

TOIMITUS

E. KAIRENIUS (vastaava)

VEIJO MEKLIN

K. S. SAINIO, (toimitussihteeri)

Toimituksen osoite: Helsinki, Laivurinkatu 21. C. 7. Puh. 26809 • Tavataan varmimmin klo 10,00—11,00

Toimituskunta: V. E. KILPINEN, H. JALANDER, TOIVO LEIVISKÄ, Y. LUOMANMÄKI, J. A. HOLOPAINEN ja E. KOIVISTO

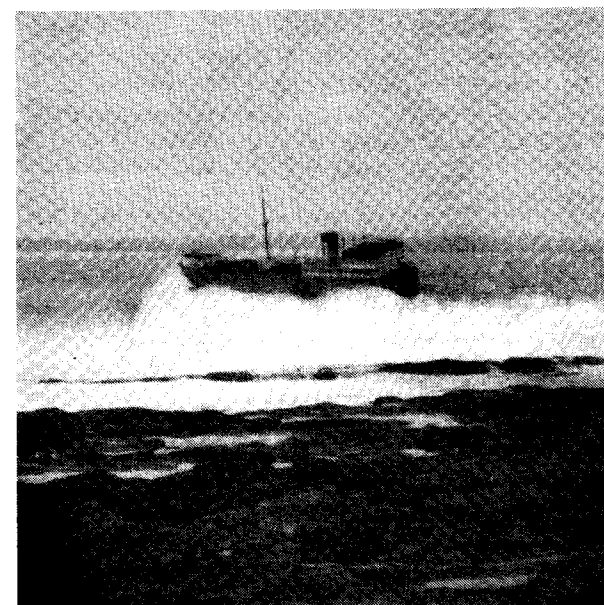
N:o 1—2

TAMMI—HELMIKUU

VI vuosik. 1937

"JOHANNA THORDENIN" ENSIMMÄINEN JA VIIMEINEN MATKA

Thurso, Skottland, 18/1-37.

H. Gunnaren, joka joitakin aikoja sitten haaksirikkoutui melkein samalla paikalla. Ajettuaan karille laiva katkesi keskeltä kahtia, kuten "Johannakin".

H. V.

Olet varmaankin utelias kuulemaan uutisia. Näinä viime päivinä on minulla kuitenkin ollut tuhat rautaa tulella, joten en ole voinut aikaisemmin kirjoittaa. Nyt olemme kuitenkin kaikki jo kotimatalla ja tästä päivästä viikon päästä toivottavasti Helsingissä.

Tapasimme viimeksi Viipurissa, jolloin kuormasimme ensimmäistä paperilastiamme "Johanna Thordeniin". Viipurista lähdettyämme täydensimme lastia Kotkassa ja Tolkkisissa, mistä lähdimme marraskuun viimeisenä päivänä. Syksyn viimeinen kuukausi on aina samanlainen, olipa sitten kysymyksessä Suo-

menlahti, Itämeri, Pohjanmeri tahi Pohjois-Atlanti, sen saimme jälleen kokea matkamme ensimmäisestä päivästä saakka. Kohtasimme heti ankaran lounaismyrskyn, joka pakotti laivamme jättämään luotsin Harmajaan, sillä loistolaiwa "Helsinki" ei voinut ottaa häntä myrskyn takia. Jatkoimme sitten "vaihtelevan tuulen ja merenkäynnin" vallitessa, kuten meriselityksessä tavallisesti sanotaan. Helsingborgissa nousi laivaan kaksi matkustajaa, tanskalainen vakuusmestari rouvansa ja kolmivuotiaan poikansa kanssa. — Pohjanmerellä saimme jälleen kovan tuulen, joka kiihtyi huippuunsa ennen Pentlandia. Radiossa kuulin, miten läheisyydessä olevat laivat pysyivät paikoillaan ja ilmoittelivat kärsimistään vahingoista, kuten pirstoutuneista pe-

"Johannan" sähköttäjä G. Moliis työpöytänsä ääressä.

lastusveneistä, silloista ja venttiileistä. Me pääsimme sentään eteenpäin 4—6 solmun vauhdilla, joskaan emme päässeet meidän aivan ilman vaurioita, eräs nenäkäs aalto syleili näet aika kovakouraisesti alihangan puoleista sillannurkkausta.

Säätiedot radiossa lupasivat parempaa säätä lännessäpäin, mutta se näytti aina vain pakenevan meitä, sillä käytännöllisesti katsoen ei tuulenvoimakkuus ollut kertaakaan alle 6—7 Beaufortin ennenkuin saavuimme New Foundlandin matalikoille. Nopeus pysyi noin 10 solmuna, jota on pidettävä hyvänä vauhtina siitä päättäen, että sivuutimme lukuisasti ruotsalaisia ja norjalaisia laivoja, jotka tavallisesti kulkevat yhtä nopeasti. "Johanna" liikkui merenkäynnissä pehmeästi ja siroasti, yksinpä silloinkin kun aallot muistuttivat eniten pilvenpiirtäjiä.

Elämä laivassa luisti tavallista latuaan. Merisairaus muistutti kylläkin olemassaolostaan, mutta kun vakuusmestarin kolmi-vuotias Willie ja ensimestarin kuusivuotias "Uffe" telmivät käytävissä ja hyteissä, leikkien aamusta iltaan kärsimättä merikivusta, niin luulen, että myöskin vanhemmat ihmiset tunsivat itsensä paljon virkeimmiksi. Oli todella hauskaa seurata molempien poikasten elämäniloa uhkuvaa leikkiä ja kun lattialla istuen haastoin heidät toisinaan nyrkkeilyotteluun, olivat ne sel-laiseen aina valmiita. Iltaisin kokoontuivat matkustajat tavallisesti tupakkasaloon, kuluttaen aikaansa milloin radiomusiikkia kuunnellen, milloin pelaten. Kun kello 20 seuduissa vein salonkiin ruotsalaisen, englantilaisen ja tanskalaisen uutisaineis-toni, oli sillä aina hyvä kysyntä.

Sivuutettuamme New Foundlandin muuttui sää paremmaksi ja nopeusmittari navigatiohytyssä näytti ajoittain 14 solmun vauhtia. Joulukuun 17 päivänä aamupäivällä saavuimme sitten Bostoniin. Matka oli kestänyt 17 vuorokautta, mikä oli hyvä saavutus yhtäjaksoisten vastatuulten puhaltaessa. Ennen Bostoniin saapumistamme sattui laivassamme ikävä tapaus. Matruusi Hj. Blomqvist, joka hommaili keulapakilla, sai akkiarvaamatta

hoito sairashuoneessa sai kuitenkin aikaan ihmeitä. New Yorkista saakka seurasi hän sitten jälleen mukanaamme, joskin aallon ylitseen, joka löi hänet vasten ankkurikoneistoa. Häntä hervottomana ja tiedottomana suojaan kannettaessa emme us-koneet hänen enää koskaan virkistävän, mutta 12 vuorokauden työhön kykenemättömänä

Bostonissa purimme yötä päivää ja jo 29 päivänä pääsimme sieltä lähtemään Baltimoreen. Kun joulukuun 25 päivänä sain ahkerasti työskennellä lyhyillä aalloilla. Välitin näet 25 joulusanomaa Hangon ja Göteborgin radioasemien kautta sukulaisille ja ystäville kotimaahan.

Baltimoressa purimme ja kuormasimme kaikkiaan kolmen eri laiturin ääressä, ja siellä myös vietimme joulumme. Laiturin nimi oli muuten "Betlehem Dock", joten jo nimikin tavallaan muistutti meitä joulusta. — Salonkiin oli katettu täyteläinen, kaunis joulupöytä, jonka antimia nautittiin mitä parhaan mieli-alan vallitessa. Kapteeni Simola oli hauska isäntä. Päivällisen jälkeen hän tarjosi tupakkasalongissa hedelmiä ja viinejä, seurustellen meidän kanssamme. Illalla kymmenen seuduissa saivat pikkupojat joululahjansa ja tuntuipa aivan siltä kuin itsekin olisi jälleen ollut poikanen ja samalla innolla purkanut käärepape-reita paketeista. "Uffe" sai suuren sähköjunan kiskoineen, vaihteineen ja semaforeineen, josta olikin niin haltioissaan, että menetti melkein puhekykynsä.

Toisena joulupäivänä siirryimme Hopwelliin, vähäinen paikkakunta Baltimoren lähistöllä, laskimme — eli taljasimme, kuten sanonta merellä kuuluu — 12,000 sakkia soodaa yhden yön kuluessa ja seuraavana aamuna jatkui matka taas, nyt Norfolkkiin, jossa lastasimme kuusi tuntia tupakkaa. — Sen jälkeen suunnattiin keula New Yorkiin, jossa purimme viimeiset paperipa-lut ja otimme sijaan lastiksi autoja, kahvia, kuparia, rautaa, y.m. New Yorkissa samoin kuin kaikissa aikaisemmissakin sa-tamissa ihailivat ihmiset "Johannaa". Vierailijoita kävi koko sa-tamassa olomme ajan laivassamme lakkaamatta.

Uudenvuodenyönä lähdimme sitten New Yorkista. Kun 5 tahi 6 ensimmäisenä matkapäivänämme vallitsi suhteellisen hyvä sää,

toivoimme ja selviytyvämme paluumatkasta yhdessätoista vuorokaudessa määräsataamme Göteborgiin. Mutta petyimme. Aluksi saimme vastaamme koillismyrskyn, joka myöhemmin vaihtui etelämyrskyksi ja kasvoi ajoittain niin voimakkaaksi, että laiva oli käännettävä suoraan tuulta vastaan koneiden työskennellessä vain puolella tahi hiljaisella vauhdilla. Sittenmin heikkeni tuulen voima jonkun verran, joten saatoimme jälleen ottaa oikean kulkusuuntamme. Moneen päivään ei kapteeni ollut voinut ottaa auringonkorkeutta, mutta saimme kuitenkin selville asemamme radiopeilauksen avulla. Olin jo aikaisemmin ollut yhteydessä hl. "Argon" kanssa, otin laivan sähköttäjän avulla kontrollipeilauksia ja kun tulokset sopivat hyvin yhteen, muutettiin laivamme kulkusuuntaa niiden mukaan ja samana päivänä iltpäivällä saimmekin näkyviimme Bute of Cewisen. Muutamia tunteja myöhemmin olimme Wrathin kohdalla ja sen jälkeen luulenkin näkyväisyyden olleen tyydyttävän, koskapa kapteeni ei enää pyytänyt radiopeilauksia, kuten hän teki melkein joka yö menomatalla näkyväisyyden ollessa huonon.

Kello 21.40 GMT annoin kapteenille säätiedot Air Ministry-tä, Lontoosta. Niissä ilmoitettiin, kuten aikaisemminkin, että etelämyrsky oli odotettavissa. Wickin alueen tiedot olivat, ellen muista väärin: "tuuli SW 6 barom 1011 mb. visibility moderate".

Päivystysvuoroni päättyessä kello 22 GMT suljin asemani ja

paneuduin heti vuoteeseeni. Kun en kuitenkaan saanut heti unta, nousin pian jälleen ylös ja kirjoitin muutamia kirjoja noin kello yhteen saakka yöllä. Mikäli kuulin, en ollut ainoa, joka sinä yönä en saanut heti unenpäästä kiinni, mutta tuskinpa se johtui joistakin onnettomuuden aavisteluista, vaan pikemminkin satamaantulon odottelusta. Ennen satamaan saapumista ajattelee tavallisesti odottavaa postia, joka kaikille merenkävijöille yleensä on tervetullein, olipa tehty merimatka sitten pitkä tahi lyhyt.

Muutamia minuitteja vailla klo 6 12/1 heräsin tänään ja paukkeeseen ja nousin heti vuoteestani.

Rämisevästä äänestä tein sen johtopäätöksen, että laivamme oli ajanut yhteen toisen kanssa ja edelleen päättelin, että laivan mastot putosivat hyttini katolle. Olin juuri saanut housut jalkaani kun kapteeni tuli sisään ovesta. Kun hän ei sanonut sanaakaan, kysäsin: "Mitä on tapahtunut?", jolloin kapteeni vastasi lakoonisesti: "S.O.S."! Menin hänen perässään navigatiohyttiin saadakseni asemamme. Kapteeni osoitti sormellaan merikortilla Pentland Skerriesin suuta ja ilmoitti, että olimme jollakin sen karikoista. Paikaksemme hän määräsi ilmoitettavaksi Pentland Skerries. Palasin radiohyttiin, käynnistin päälähettimen ja painoin avainta. Kun antenniamperimittari ei yhtään liikahtanut, viritin lähetintäni hieman. Hytin seinäkello näytti silloin täsmälleen 6.00. Samassa sammui valaistus ja muuttajakone pysähtyi, jolloin heitin yli-heittäjän hätälähetyspuolelle virtalähteenä akut ja sytytin hätä-valaistuksen. Kaikki tämä vaati korkeintaan parikymmentä sekuntia, mutta kun uudelleen painoin avainta, oli amperimittari yhä liikkumaton. Silloin ymmärsin, että antennissa oli jotakin vikaa. Nousin hytin katolle ja sieltä näin antennien ma-kaavan yhdessä kasassa pitkin kattoa. Koska laivan etuosa oli silloin vielä paikoillaan, oli antennin täytynyt pudota laivan karilleajon aiheuttamasta töytäyksestä. Tämä ei olekaan ihmeel-listä kun ottaa huomioon, että etumaston savupiippuun yhdistävä paksu vaijeri oli alhaalla antennien kanssa samassa rykelmäs-sä! Hytin katolla tuuli niin voimakkaasti, että oli vaikeata py-sytellä pystyssä. Siksi palasinkin kannelle ja pyysin matruusia avukseni selvittämään antennia, jotta se saataisiin kiinnitetyksi johonkin. Vaikka matruusin kanssa yritimmekin parhaamme, tuuli teki kuitenkin kaikki yrityksemme turhiksi. Hain lisää apua, mutta kun olimme jälleen päässeet takaisin hytin katolle hämmästyimme havaitessamme meren lainehtivan hytin edessä — koko laivan keulapuoli oli näet sillä välin joko kulkeunut pois tahi sitten upponnut! Saimme siis luopua antennin pystyttä-misaikeistamme. Antennin kiinnittäminen olisi ollut helposti suori-tettavissa, mutta laivan peräpuolella olevat ilmanvaihtotorvet, savupiippu ja monet muut laitteet tekivät antennin korjaamisen mahdottomaksi.

Palatessamme takaisin kannelle alihangan puoleinen pelastusvene oli juuri läh-dössä.

Se sijaitsi suojanpuolella, joten siihen siirtyminen sujui vai-keuksitta. Veneessä olivat mukana kaikki perämiehet ja luultavasti oli tarkoituksena, että me muutkin olisimme sinne laskeutuneet, mutta koska se jo silloin vaikutti täydeltä, jäimme edelleen laivaan. Ilmoitin kapteenille, etten ollut saanut antennia pystyyn. Saimme silloin määräyksen siirtyä lai- van peräosaan, missä oli kaksi pelastusvenettä. Sinne menne-sämme kastuimme kaikki läpimäriksi, sillä takakansi oli täynnä vettä, jota ylähangan puolelta syöksivät laineet sinne alituisesti

löivät. Jokaisella meistä oli pelastusvyö yllään, vyön kiinnittä-misessä auttoi minua kapteeni, sillä olin aika jäykistynyt. Pää-läni oli vain housut ja toivelit ja yläruumiin verhona pyjama-takki. Kun peräosassa olevat veneet olivat kooltaan pieniä, pi-dettiin turhana laskea niitä vesille. Silloin palasin takaisin kes-kilaivalle, riisin pelastusvyön ja ryhdyin puuhailemaan anten-nieni kanssa. Ainoa mahdollisuus oli saada pystyyn airo, jota voitaisiin käyttää antennimastona. Vaikka meitä oli kolme mies-tä yrittämässä, teki voimakas myrsky toimenpiteemme turhiksi, riistään kaiken käsistämme. Kehoitin apulaisiani menemään alas auttamaan ylähangan pelastusvenheen vesillelaskua, katkaisin antennilangasta noin metrin pituisen pätkän ja kiinnitin sen eristimien avulla kaiteeseen. Senjälkeen meni radiohyttiin, käyn-nistin lähettimen ja lähetin S.O.S. sekä välillä asemamme noin 5 minuutin ajan toivoen, että n. 15 mpk etäisyydellä sijaitseva Wick Radio metrin pituisen antennistani huolimatta kuulisi merkkini. Mutta turhaan. Ilman antennia oli "Johannan" ensi-luokkainen ja voimakastehoinen lähetin aivan avuton. Aioin juuri yrittää uudelleen kun eräs matruuseista saapui ilmoitta-maan, että mereltä näkyi valomerkinantoja. Otin taskulampun, nousin peräpuolen kaiteelle ja aloin antaa morsemerkkejä. Ky-symyksessä oli kuitenkin oma pelastusveneenme, joka noin ¼ mpk päästä valomerkein oli antanut tiedon "täällä kaikki hy-vin". Menin sitten kapteenilta pyytämään raketteja, joita ei vielä siihen mennessä oltu käytetty, sillä radiommehan oli nyt lopulli-sesti käyttökelvoton — yksinpä vastaanottoantennikin oli tullut alas. Vastaanottopuoli oli siitä huolimatta kunnossa, sillä pöy-dälle asettamallani parin metrin pituisen langanpätkän avulla kuulin m.m. Ouessant Radion täydellä voimakkuudella 600 metrillä.

Kapteeni toi nyt minulle neljä pakettia erilaisia raketteja, joita ryhdyin poltta-maan.

Kun rakettien ampumiseen käytettäviä laitteita ei löytynyt, sytytin ilman muuta sytytyslangan, pidin rakettia hetken kädessäni ja heitin sen sitten ilmaan. Toiset niistä jat-koivat matkaansa ylöspäin, mutta toiset taas suhahtivat alas suoraan veteen. Paketeissa oli myös valopommeja, jotka heitin hytin katolle, sekä sellaisia fosforikynttilöitä, joita pi-detään kädessä ja heilutetaan edestakaisin. Kun kynttilät olivat mielestäni melko tehottomia, otin lattiaharjan, jonka ympäri kiersin muutamia paitoja. Bentsiiniin ja paloöljyyn kastettuna "soihdut" paloivatkin kirkkaalla liekillä, mutta kärvensivät käsiäni aikalalla. Jatkoisin näitä merkinantopuuhiä kello 8 saakka, jolloin päivä alkoi vähitellen valjeta, mutta mitään vastauksia ei havaittu. Sillä välin olivat muut kunnostaneet ylähangan pelastusveneen, joka kylläkin sijaitsi tuulen puolella. Se oli kuitenkin ainoa pe-lastusvälineemme siinä tapauksessa, että laiva alkaisi liukua pois karilta. Vene oli vesillelaskukunnossa ja jällellä oleva miehistö myös valmiina kannella. Minun asuntohyttini muodostui vähitel-len yhteiseksi kokoontumispaikaksi, siellä sytytettiin savukkei-ta, juotiin vettä, järjesteltiin pelastusvöitä j.n.e. Olimme vir-keitä ja toivoimme mielessämme, että laivahylkymme ei liukuisi pois karilta, jolloin voisimme jäädä laivaan. Tähystelimme ympäristöä keksiäksemme mahdollisia avuntoujia, mutta mitään ei ollut havaittavissa, näkyväisyys, joka oli aikaisemmin ollut hy-vä, muuttui alkanen tiheksateen vuoksi hetki hetkeltä huonomaksi. Äkkiä tunsimme laivan rungon liikkuvan. Huomasimme sen kääntyvän tuulen vaikutuksesta. Laiva muutti asentoaan niin paljon, että saimme ylähangan puolella hieman tuulensuo-jaa. Käytimme heti tilaisuutta hyväksemme ja ryhdyimme las-

kemaan alas pelastusvenettä, kirvesmies hoiti toista ja matruusi Cedergren toista laskutelinettä.

Ikmeellistä kyllä, saimme veneen eheänä vesille, vaikkakin se kolahti useita kertoja pahasti laivan sivua vastaan. Vahvatekoisena se kuitenkin kesti iskut. Veneeseen päästyämme ryhdyimme soutamaan, mutta myöhemmin nostimme purjeet. Pelastusveneessä saimme kaikenkaikkiaan olla kolme tuntia. Kaikki kärsivät kylmästä, sillä useimmat olivat jo aikaisemmin kastuneet läpimäriksi. Rantaa lähestyessämme jouduimme rantatyrskyjen heiteltäviksi, veneemme keikkui pahasti ja noin kahdensadan metrin päässä rannasta se keikahti ympäri, heittäen meidät veteen. Kun pohjahyrskyt olivat voimakkaat, ei uimisesta juuri tullut mitään, vaan avuttomina saimme siinä keinua aaltojen armoilla. Kolkoja olivatkin nuo hetket, varsinkin kun sai nieleskellä suuret määrät suolavettä. Tuskinpa kukaan meistä uskoi hengissä selviytyvänsä. Lämmöntunne tuntui palaavan ruumiiseen, olo tuntui hyvälle ja miellyttävä rakeus valtasi ruumiin.

Veneessä olleista pääsi kuitenkin jollain ikmeellisellä tavalla 8 miestä hengissä maihin,

viiden sekä kaikkien toisessa veneissä lähteneiden 25 hengen

hukkuessa. Miksi kohtelee elämä toisia armottoman ankarasti, toisia taas armeliaasti?

Myöhemmistä vaiheistamme ja seikkailuistamme olet varmaankin kuullut aivan tarpeeksi, joten sivuutan ne tässä. Oleskelimme viikon päivät Orkney-saarilla, missä minulla oli yllin kyllin työtä, tein m.m. meriprotestin, jollainen on aina tehtävä merionnettomuuksista. Kotimatka kesti sitten viikon ja nyt tuntuu mukavalta saada levätä kunnollisesti, influenssaa ja reumatismia hoitaen, joiden uhriksi miltei kaikki pelastuneet joutuivat.

Aloitin tämän kirjeeni kotimatalla ja lopetan sen nyt täällä kotona. Luin juuri äsken Merenkulku-uutisia ja hämmästyin todella aikalailla huomattessani, että meitä kohdannutta onnettomuutta on käytetty mainostustarkoitukseen! Sellaisia mainostusmenetelmiä ei käytetä edes USA:ssa. Sellaista radioasemaa kuin oli Johanna Thordenissa, on tuskin missään muussa laivassa: se oli hyvin rakennettu, vakavatekoinen ja täysin o.k., siinä suhteessa pitäisi päivittäiset yhteyteni Hanko Radioon olla riittävänä todistuksena. Ehkäpä joskus vastaisuudessa palaan tämän lehden palstoilla mainittuun ilmoitusjuttuun.

Lopetan nyt tämän pitkän kirjeeni parhain terveisin sekä Sinulle että kaikille virkaveljillemme niin merellä kuin maallakin.

Göran Moliis.

SUOMEN RADIOAMATÖÖRILIITTO 15-VUOTIAS

NVL Radioyhdistyksen perustamiskokouksesta tuli viime syyskuun 15 p:nä kuluneeksi 15 vuotta ja tässä kuussa Hämeenlinnassa pidettävä SRAL:n varsinainen liittokokous muodostuu siis samalla 15-vuotiskokoukseksi. Kymmenes toimintavuosi päätettiin helmikuussa 1932 pidetyllä juhlapöydällä, josta nyt on ehtinyt vierähtää viisi tapahtumarikasta ja tuloksellista, mutta samalla koettelemuksen vuotta.

Kymmenen ensimmäistä toimivuottaan oli SRAL:lla onni kulkea vanhojen perustajajäsenten aukomassa selvässä uomassa. Ensimmäisinä mainitaan tällöin nimet Jäämaa ja Lindell, jotka molemmat lähtemättömästi liittyvät radioamatööriliikkeen historiaan. Viimeisten viiden vuoden aikana ovat he molemmat ikuisiksi ajoiksi jättäneet lempiharrastuksensa ja vastuu liiton toiminnasta on siirtynyt nuorempien käsiin. Radioamatööritoiminta on kuitenkin jo saavuttanut siksi vakiintuneen ja tunnistetun aseman meillä, että viimeiset toimivuodet ovat olleet tasaisen tuloksellisia. Tärkeimpänä uutena aloitteena voitaneen pitää v. 1932 ilmestymään alkanutta äänenkannattajaa, joka sitkeästi on pysynyt hengissä ja lisäksi osoittanut viime aikoina lupaavia laajenemisen oireita. Liiton toimintaa uhkasi v. 1934 annettu yleisradiomaksun suorittamismääräys, mutta tarmokkaalla

vastatoiminnalla onnistuttiin tämä määräys kumoamaan ja on liitto myöhemminkin saanut viranomaisilta tunnustuksen pyrkimyksilleen m.m. yleisradioaikana sallitavan työskentelyn muodossa.

Päätymässä olevan toimivuoden aikana annettiin määräys sotilassähkötäjäutukinon suorittamisesta, josta nyt toivotaan saatavan terve pohja puolustuslaitoksen ja radioamatöörien väliselle yhteistyölle. Lähemmät määräykset ja ohjeet ovat vain vielä saamatta eikä siis asian käytännöllisestä järjestelystä voida tässä yhteydessä jäsenille ilmoittaa.

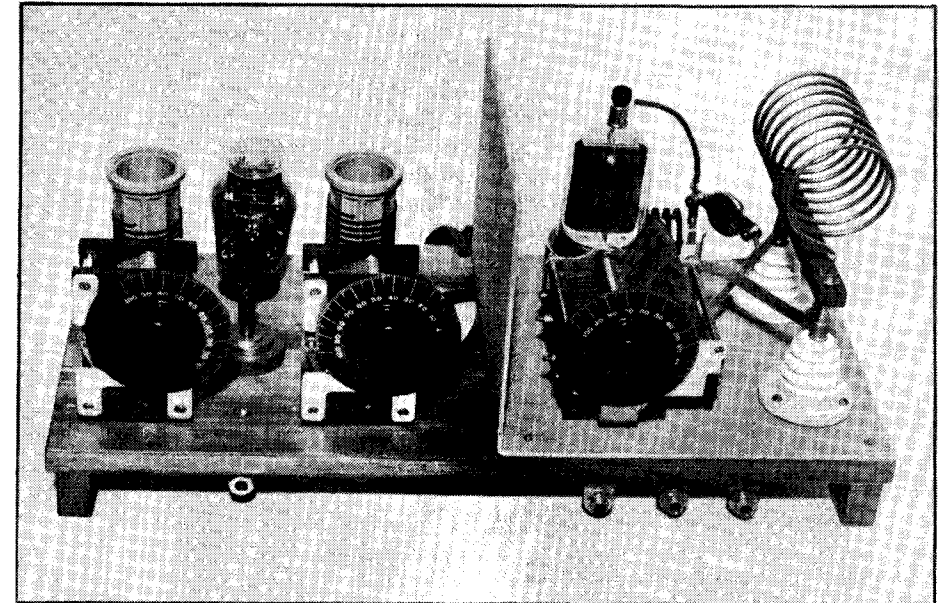
Vaikka vanhat aktiiviset jäsenet käyvät vuosi vuodelta yhä harvalukuisemmiksi osoittavat viisi viimeistä toimivuottaamme, että harrastus ei vähene, vaan hitaasti lisääntyy ja että nuoremman polven joukosta varmasti nousee miehiä, jotka pystyvät tulevaisuudessa hoitamaan liiton asioita oikealla tavalla. Heidän on vain muistettava pitää ohjeinaan liiton perustajien perusajatuksia: *radioamatööritoiminta on vakava teknillinen harrastus, joka kaikin keinoin on sovellettava palvelemaan radiotekniikkaa, maamme ulkomaista mainontaa ja puolustuslaitosta.*

K. S. S.

AMATÖÖRIT JA SÄHKÖTTÄJÄT, KANNATTAKAA NIITÄ LIIKKEITÄ, JOTKA ILMOITTAVAT LEHDESSÄNNE.

PENTODILÄHETIN — 2 PUTKEA, 3 AALTOALUETTA, 50 W.

Kirj. K. S. Sainio.

Suojalevystä vasemmalle tri-tet oskillaattori katodi- ja anodipiireineen oikealla vahvistinosa. Lähetin viritetty 14,000 kj. alueelle.

Edellisessä numerossa selostettu lähetin oli tarkoitettu vain 28,000 kj. alueelle, sillä kirjoittaja on kokemuksen kautta tullut siihen käsitykseen, että tämän alueen lähettimen viritäminen on aikaa vievä toimenpide aaltoaluetta vaihdettaessa. Jos nimittäin on samalla tarkistettava neutralisointia ja vaihdettava eriäisiä ohjausosan keloja. Tottumuksesta kaikki kyllä pian käy kuin rasvattu, mutta mielestään ei saa pois kysymystä: eikö tätä saisi harvemmalla otteella luistamaan!

Kun kauvan nukkunut OH2NM:ää alettiin viime joulukuulla uudelleen pystyttää päätettiin kokeilut keskittää etupäässä 28,000 kj. alueelle ja se alue sai siis kiinteästi oman lähettimensä, joka, sivumennen mainiten, on osoittautunut täydellisesti siihen uhratun vaivan arvoiseksi. Mutta mainittu alue on perin oikullinen ja siksi oli varattava mahdollisuus myös 14,000, 7,000 ja miksei myös 3,500 kj. työskentelyyn. Onhan niilläkin alueilla oma viehätysensä hirveästä puhelukaoksesta huolimatta. Mutta — tämän lisälähetimen oli oltava yksinkertainen ja aallonvaihto vähin ottein!

Seurasi QST:n selailua, harkintaa, kustannusarviointeja j.n.e. kuten aina teemme lähettimämme suunnitellessamme. Vanhojen putkien joukossa oli liuta sellaisia kuin TB 04/10, 210, RV 218, mutta ne päätettiin jättää rauhassa edelleen lepäämään. Lähetyspentodit olivat kaikkine etuineen vanhoja tuttavuuksia yleisradioaloilta ja niinpä kävi pian selville, että tällaisen putken avulla oli tehtävä helposti ratkaistavissa.

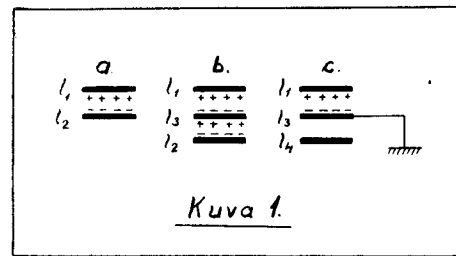
Koska lehdessämme ei ole lähetyspentodeja aikaisemmin selostettu on ehkä paikallaan puuttua ensin tähän puoleen asiassa.

Suojahilälähetysputkista.

Tiedämme kaikki, että ohjatuissa lähetimissä on tavallisella kolmielektrodi-putkella eli triodilla voimakas taipumus värähdellä

itsestään välittämättä hilalle tuodusta ohjausvärähtelystä. Tämä kyky on siltä otettava pois ja se tapahtuu tunnetulla tavalla apukondensaattorilla, neutralisoimalla. Itsevärähtelyn aiheuttaa nimittäin hilan ja anodin välinen kapasiteetti, jonka välityksellä anodipiiristä siirtyy pieni, mutta riittävä määrä takaisinkyntätehoa ohjaushilalle. Asettamalla neutrokondensaattori sopivalla tavalla putken hila- ja anodipiirin väliin, tuodaan sillä hilalle samansuuruinen, mutta vastakkaisvaiheinen jännite kuin hila-anodikapasiteetin aiheuttama ja siten estetään itsevärähtely. Sanoottu haitallinen triodin kapasiteetti voidaan saada rakenteellisin parannuksin suhteellisen pieneksi, mutta ei niin pieneksi, etteikö se riittäisi aiheuttamaan itsevärähtelyä. Pienikapasiteetisista putkista on hyvä esimerkki amerikkalainen 800-tyyppi, jonka hila-anodikapasiteetti on 2,5 pF (piko-faradi = mikromikrofaradi), mutta vielä parempi on Eimac 35T jossa se on vain 1,9 pF. Äärimmäisyys toiseen suuntaan amatöörien käyttämistä putkista on 203A, jolle löydämme arvon 14,5 pF.

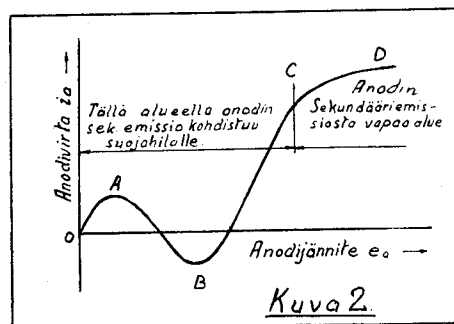
Vastaanotintekniikka on taistellut saman värähtelyvaikeuden kanssa neutralisoiduin suurjaksovahvistimin (m.m. "Neutrodyne"-vastaanottimet) ja sen tarpeiksi suunniteltiin ensimmäiset pienikapasiteetiset ja voimakkaasti vahvistavat "suojahilaputket". Tällaisten putkien kapasiteetti on riittävän pieni estämään oikein rakennettujen piirien itsevärähtelyn. Suojahilan kapasiteetteja kumoavan vaikutuksen ymmärrämme karkeasti kuvan 1 avulla. Jos levyllä 1 annetaan positiivinen lataus indusoi se levyn 2 yläpinnalle negatiivisen ja alapinnalle positiivisen vastalatauksen. Levyjen välille syntyy sähköstaattinen voimaviivakenttä ja levyn 1 latauksen muutos aiheuttaa vastaavan muutoksen levyn 2 latauksessa t.s. levyjen välillä on määrätty kapasiteetti. Jos nyt mainittujen levyjen väliin viedään kolmas maasta eristetty levy 3, ei se aiheuta latauksissa mitään muutoksia, sillä sen alapin-

taan indusoitunut positiivinen sähkö indusoi levyn l_2 yläpinnalle taas negatiivisen latauksen. Mutta jos levy l_2 maadoitetaan, purkautuu sen alapinnan positiivinen lataus mahan eikä levy l_2 saa siis enää influenssin vaikutuksesta mitään latausta. Toisin sanoen maadoitettu välilevy on hävittänyt alkuperäisten levyjen välisen kapasiteetin. Välilevy vastaa vaikutukseltaan suojahilaputken suojahilaa, joka kuitenkin on reijitettävä jotta elektronit pääsivät kulkemaan sen läpi anodille. Normaalissa suojahilaputkissa tehdään suojahila hyvin tiheästä metalliverkosta. Anodin ja ohjaushilan välinen kapasiteetti ei ole siis aivan nolla, mutta kuitenkin hyvin pieni ja riittämätön itsevärähtelyn synnyttämiseen. Suojahila- ja pentodilähetysputkissa se vaihtelee 0,01–0,15 pF välillä rakenteesta ja koosta riippuen. Putken sisäisestä suojauksesta on kuitenkin hyötyä vain jos siihen liittyy hyvä ulkoinen suojaus, sillä hila- ja anodiin vuorovaikutus sitä tietä on myös estettävä.

Suojahilaputkien vahvistuskertoimen on suuri kuten tiedämme ja sen ansiosta niiden vahvistuskyky on myös suuri. Tästä johtuvat edut ovatkin pääasiassa vaikuttaneet niiden valmistuksen aloittamiseen, sillä edellä korostettu vähäkapasiteettisuus on sentään suhteellisesti pieni etu koska triodinkaan neutralisointi ei ole vaikea tehtävä. Ohjausteho on yleensä pienempi kuin triodeilla, mutta vakava heikkous on huonompi hyötysuhde. Suojahilaputken oikea virittäminen on vaikea toimitus, sillä suojahilavirta vaihtelee laajoissa rajoissa johtuen anodilevyn sekundäriemissionista ja samalla vaihtelee hyötysuhde.

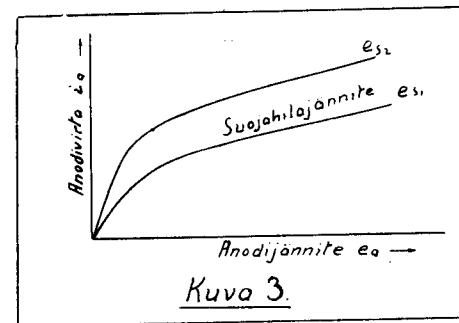
Hehkulangasta sinkoavat elektronit suurella nopeudella kohti anodia, jossa niiden nopeus äkkiä laskee nollaan ja niiden liike-energia muuttuu osittain lämmöksi, mutta osittain se vapauttaa anodilevystä uusia elektroneja, joita kutsutaan sekundäri-elektroneiksi. Näin käy kaikissa putkissa, mutta triodeissa sekundäriemissionin elektronit vetäytyvät takaisin positiivisesti ladatulle anodilevylle, emmekä siis niiden vaikutusta mitenkään havaitse. Jos putkessa on toinenkin positiivinen elektrodi, kuten suojahilaputken suojahila, suuntautuu sekundärielektronien virtaus siihen sillä värähtelyn hetkellä, jolloin anodijännitteen sil-

määräpääsarvo on pieni. Puuttumatta tarkemmin tähän ilmiöön havaitsemme siis, että sekundäriemissionin välttämiseksi suojahilaputkessa on huolehdittava siitä, että anodivaihtojännite ei tule

liian suureksi t.s. suojahilaputken anodivaihtojännitteen huippuarvo voi olla enintään anoditasajännitteen ja suojahilatasajännitteen erotus. Koska anodivaihtojännitteen suuruudesta juuri riippuu putken toiminnan hyötysuhde on suojahilalähetysputken hyötysuhde siis rajoitettu ja yleensä huomattavasti heikompi kuin tavallisen kolmielektrodi-putken. Tyypillistä suojahilaputken ominaiskäyrää esittää kuva 2, jossa näemme anodivirran riippuvaisuuden anodijännitteestä. Alue A—B on epästabili ja käytökeltvoton, sillä se edustaa n.s. negatiivista vastusta, jotka tunnetuimmat dynatronilaitteista. Aluetta B—C emme myöskään voi käyttää pienen jänniteamplitudin vuoksi. Vain suora osa C—D sopii tarkoitukseemme t.s. alue, jossa anodin sekundäriemissioni ei tunnu.

Saadaksemme putkemme käyttövarmaksi ja hyötysuhteen hyväksi on keksittävä keino, joka estää anodin sekundäriemissionin kohdistumasta suojahilaan, eli sallii anodijännitteen värähtelytilassa laskea alle suojahilan positiivisen tasajännitteen. Tämä saadaan aikaan kolmannella hilalla, joka karkoittaa sekundärielektronit takaisin niiden syntymäsihalle anodilevylle. Tämä hila on pentodiputken jarruhila, joka on katodin yhteydessä ja asetetaan suojahilan ja anodilevyn väliin. Ymmärrämme hyvin, että negatiivisesti varatulla sekundärielektronilla ei ole halua lähestyä

katodipotentiaalisissa olevaa jarruhilaa. Pentodin ominaiskäyrän näemme kuvassa 3 ja havaitsemme, että kuvan 2 epäsäännöllisyydet ovat poissa.

Lähetyspentodilla on kaikki suojahilaputken hyvät puolet, mutta suuremmassa määrässä. Niinpä anodin ja ohjaushilan välinen kapasiteetti on huomattavasti pienempi ja anodiin takaisinvaikutus hilan ohjauspiiriin siis vähäisempi. Lyhyesti ovat pentodilähetysputken edut seuraavat:

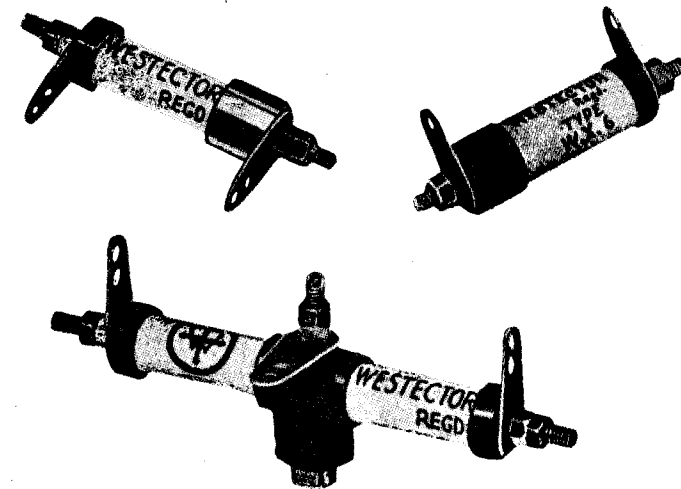
- 1) neutralisointi tarpeeton,
- 2) hyötysuhde yhtä hyvä kuin triodin,
- 3) hilapiiriin vaatima ohjausteho äärimmäisen pieni ja tehonvahvistus siis suuri,
- 4) viritys hyvin yksinkertainen,
- 5) suojahilavirta ei vaihtelee niin laajoissa rajoissa kuin suojahilaputkessa ja voidaan ottaa anodijännitteestä sarjavastuksella,
- 6) jarruhila tarjoaa yksinkertaisen moduloimismahdollisuuden.

Lähetyspentodien vertailu.

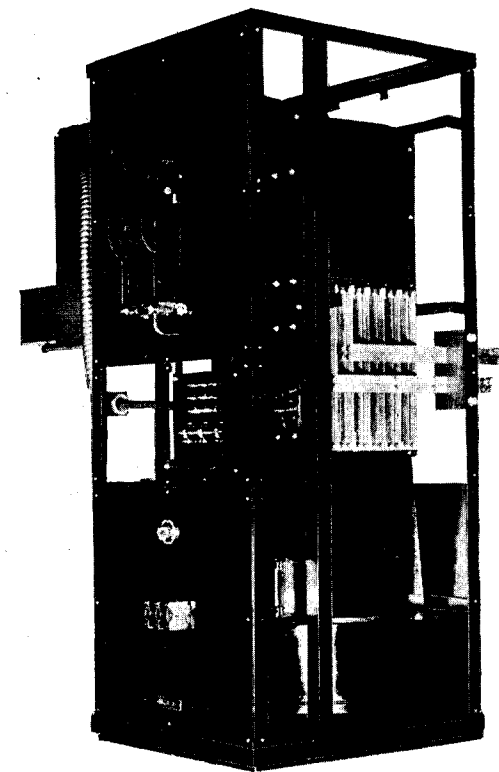
Sisäisestä rakenteesta johtuen eivät pentodit ole varsinaisia lyhytaaltoputkia, sillä niiden tulo- (hila-katodi) ja menokapasiteetit (anodi-katodi) ovat huomattavasti suuremmat kuin vastavasti triodeilla. Ne toimivat kyllä erinomaisesti vahvistimina vielä 14,000 kj. alueella, mutta 28,000 kj. saattaa olla jollekin tyyppille liikaa. Paraiten tämä selviää seuraavasta taulukosta, johon on otettu tunnetuimmat lähetyspentodit:

WESTINGHOUSE-

Tasasuuntaajia

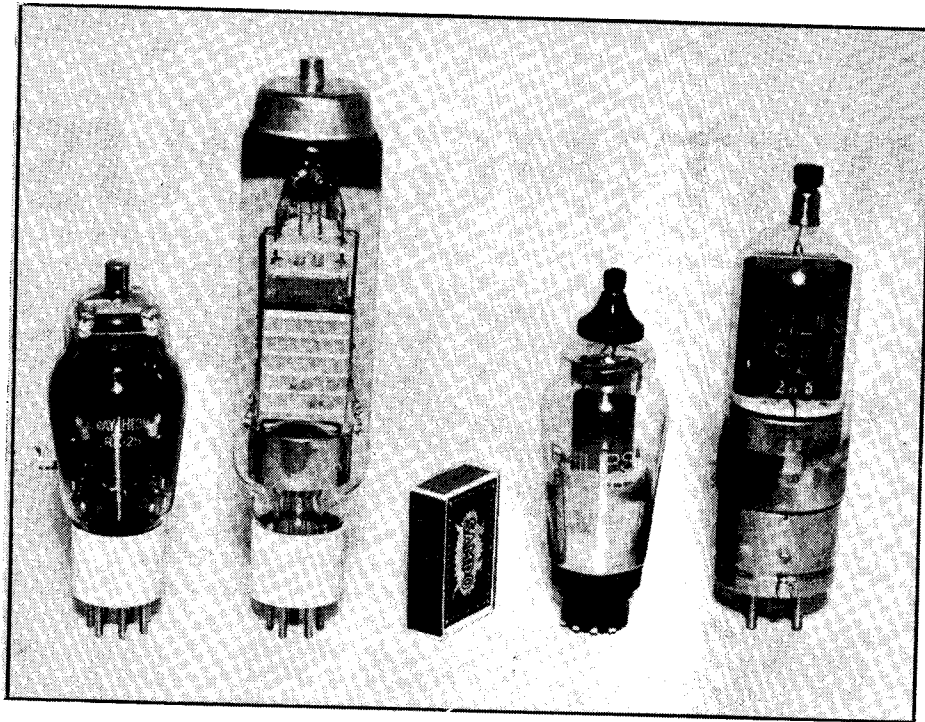

Pyytäkää uutta
erikoisluetteloamme

CHESTER

Helsinki, Kaisaniemenkatu 5
Puhelin 32 778, 34 355

Lähetyspentodeja, vasemmalta oikealle RK25, RK20, PE05/15 ja PC1/50.

Tehdas	Tyyppi	Anodi-häv. W	hila-katodi	hila-anodi	anodi-katodi
Raytheon	RK 25	10	10	0,02	10
RCA	802	10	12	0,015	8,5
Philips	PE 05/15	15	12	0,01	6,5
Radio Valve Co.	RFP 15	10	20	0,03	15
Raytheon	RK 20	40	11	0,012	10
RCA	804	40	16	0,01	14,5
Philips	PC 1/50	35	14	0,06	19
Raytheon	RK 28	100	15,5	0,02	5,5
RCA	803	125	15,5	0,15	28,5
Philips	PC 1,5/100	75	28	0,06	21
—	PC3/1000	600	45	0,05	20

Pikkupentodit ovat suunnilleen samanarvoisia keskenään, mutta kuitenkin on Philipsin PE 05/15 hyvä ykkönen pienen menokapasiteettinsa vuoksi. Heikoin on englantilaisten käyttämä RFP 15. 35–40 W putkista tuntuu RK 20 parhaalta ja sitä käyttävät monet suomalaisetkin menestyksellä 28,000 kj. työskentelyssä. 100 W anodihäviöistä on edullisin ehdottomasti RK 28, jolla on hämmästyttävän pieni menokapasiteetti eli 5,5 pF. Vertauksen vuoksi mainittakoon joitakin tunnettujen triodien menokapasiteetteja. Tyyppi 10:llä se on 3 pF, 800:lla 1 pF, HF 100:lla 1,4 pF, 50 T:llä 0,4 pF, 808:lla 0,2 pF j.n.e. Näemme siis, että pentodit eivät pysty kilpailemaan triodien kanssa hyvin suurilla jaksoluuvilla suurten tulo- ja menokapasiteettiensa vuoksi.

Edellisen taulukon viimeinen putki, Philipsin PC 3/1000, on suurin ilmajäähdytetty pentodiputki, jolla saamme yli 1 kW sähkötyöskantoaallon ja 250–300 W puhelukantoaallon jarruhilamoduuloinnilla. Amerikkalaisilla ei ole toistaiseksi näin suuria lähetyspentodeja.

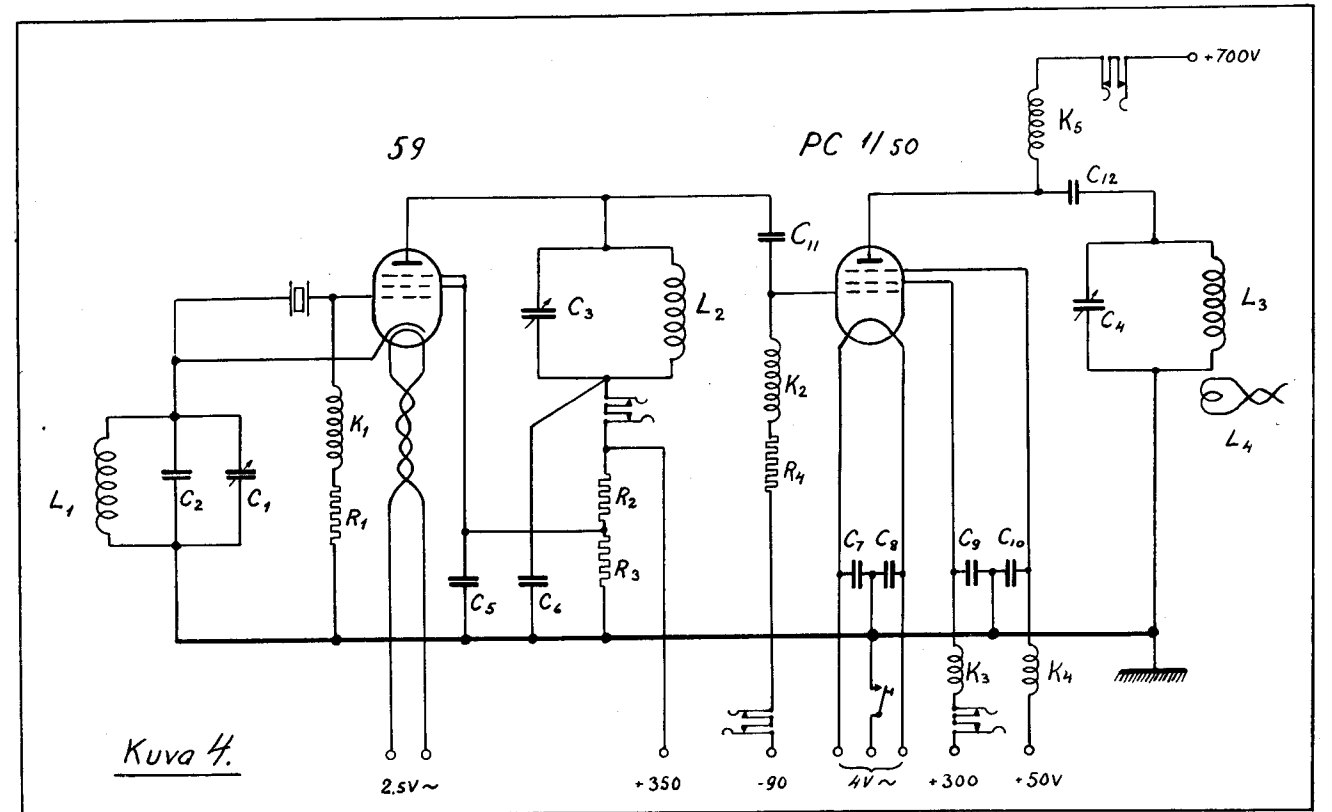
Ohjaimen valinta.

28,000 kj. lähettimen valittiin ohjaimeksi kaksoistriodi 6A6, josta käytimme nimitystä Jones-oskillaattori. Tällä nimityksellä

ei ollut tarkoitus korostaa tämän ohjaimen erikoisuutta, sillä mitään sellaista siinä ei ole, vaan vain saada käyttökelpoinen nimitys. Tämä vastaukseksi niille, jotka ovat hymähtäneet "Jones-oskillaattorille".

Mutta millainen ohjain tähän lähettimeen? Vahvistusputkeksi oli otettava Philipsin 35 W pentodi PC 1/50, koska sellainen sattui olemaan käytettävissä. Anoditehoksi 700 V anodijännitteellä voimme odottaa 50 W ja pentodista kyseen ollen tarvitaan tällöin ohjaustehoa suunnilleen 1 W. Sen saamme helposti kahdennettaessakin vaikkapa Jones-oskillaattorista, mutta paremmin sopii tällä kertaa tri-tet kytkentä, sillä aaltoalueen vaihto voi tapahtua yksinkertaisesti ohjaimen anodipiirin keloja vaihtamalla. Tri-tet kytkentään soveliaita 59-putkiakin sattui olemaan sopivasti pari kappaletta muun romun joukossa ja niin olemmekin tulleet kuvan 4 perin yksinkertaiseen lähetinkytkentään, jonka WIAF on parikin kertaa esittänyt QST:ssä. Vahvistuspentodi on kytketty kapasitiivisesti ohjaimen, sillä sen ohjaustehontarve on perin pieni, emmekä siis välitä panna kytkennän hyvyttä yksinkertaisen rakenteen edelle. Kytkinkondensaattorin suuruus ei tunnu suurta vaikuttavan, sillä 50–1,000 sm kokoja on käytetty yhtä hyvin tuloksin 3,500 ja 14,000 kj. alueilla. 100 sm. lie-nee sopiva koko.

Tri-tet oskillaattorille tunnusomainen on voimakkaasti regenoiva katodipiiri (L_1C_1) ja kytkentä sellaisenaan muistuttaa elektronikytkettyä oskillaattoria, ollen anodipiiri tavallisesti viritetty kahdennukselle. Katodipiirin viritys ei ole mitenkään kriittillinen, päinvastoin voidaan sen säätökondensaattoria säätää laajoissa rajoissa, ilman että se vaikuttaa suurtakaan anodipiirin harmonisten voimakkuuteen. On kuitenkin muistettava, että katodipiiri on viritettävä ohjauskiteen ominaisjaksoluukua suuremmalle jaksoluukulle ja että piirin C/L-suhteen on oltava suuri. Jos anodipiiri kaksinkertaistaa voimme pitää sääntönä, että katodikelassa on suunnilleen saman verran kierroksia kuin anodikelassakin. Suuren C/L-suhteen takaa säätökondensaattorin kanssa rinnan

C_1 250 cm. säätökond.
 C_2 50 " Manens
 C_3 250 " säätökond.
 C_4 100 " "
 C_5-C_8 2000 " Manens
 C_9-C_{10} 3000 " "
 C_{11} 100 " "
 C_{12} 1000 " "
 R_1 50000 1 W Dralowid
 R_2-R_3 10000 Ω 10 W Electrad

R_4 10000 Ω 2 W Dralowid
 K_1-K_4 Hammarlund CHX
 K_5 " CH-500
 L_1 Hammarlund-rungolla 14 kierr. 3500 kj. kiteellä
 L_2 " " 7 " 7000 " "
 L_3 " " 32 " 3500 " "
 L_4 " " 16 " 7000' " "
 L_5 " " 9 " 14000 " alueella
 L_6 Kierrosmäärät riippuvat rakenteesta ja työskentely-alueesta.

kytketty kiintokondensaattori. Kovasti varoitetaan tri-tet kytkennässä viritämisestä ohjaimen anodipiiriä kiteen jaksoluukulle, sillä tällöin kasvaa kiteen navoissa vaikuttava suurjaksojännite takaisinkytkennän vaikutuksesta liaksi ja voi aiheuttaa kiteen särkymisen. Vaikka 59-putken suojahilan rakenne on puutteellinen (ja takaisinkytkentä siis voimakas) on kirjoittaja tämänkin kokeen tehnyt ilman vahinkoa, vieläpä 400 V anodijännitteellä, mutta ei sillä silti kehoita urheilemaan.

Haluttaessa työskennellä kiteen jaksoluuvulla on ohjain muutettava normaaliseksi kideoskillaattoriksi ja katodipiiri siis oikosulettava. Tämä tapahtuu yksinkertaisesti siten, että säätökondensaattorin yksi roottorilevy väännetään kärjestään niin, että se kondensaattorin täydellä kapasiteetilla koskettaa viereistä staattorilevyä, tämäkin QST:n idea.

Lähtimen rakenne ja viritys.

Tällaisen yksinkertaisen lähtimen rakentaa suojausvaatimukset huomioon ottaen edullisimmin alumiinilevystä taivutetulle metallipohjalle ("chassis") ja tässä suhteessa viitattakoon WIAF:n kirjoitukseen QST:n vuoden 1935 elokuun numerossa. Tämän kirjoittaja on kuitenkin tyytynyt yksinkertaisuuden vuoksi tavalliseen puupohjaan, sillä laite on pantu kokoon täydellisesti ko-

keilumielessä hävitäkseen tulevaisuudessa uuden tieltä. Tehovahvistimen pentodiputken hila- ja anodipiirit on kuitenkin hyvin suojattava toisistaan itsevärähtelyn estämiseksi ja tämä suojaus mahdollisimman hyvin liitettävä putken sisäiseen suojaukseen. 3 mm. vahvuisesta alumiinilevystä on taivutettu oheellisesta valovasta selviävä suorakulmainen suojalevy, johon pentodin kohdalle on kiinnitetty mitoitettu sellainen kupariputken pätkä, että pentodi hyvin siihen mahtuu ja että suojaus ulottuu pentodin sisällä olevan suojaalautasen yläpintaan. Pohjalaudassa on luonnollisesti tällä kohdalla vastaava reikä ja pentodin kanta siis puupohjan alapinnalla. — Tehovahvistimessa on parasta käyttää anoditasavirran rinnakkaissyöttöä, sillä katodiin yhdistetty metallisuojaus voi muuten lähetintä viritettäessä aiheuttaa kohtalokkaita täräyksiä ja polttaa oikosulussa anodivirtamittarin.

3,500 ja 7,000 kj. alueella työskennellessä toimii 59 tavallisena pentodikideoskillaattorina (jarruhila tosin suojahilaan yhdistettynä) katodipiirin ollessa oikosulussa. Saattaisi odottaa että runsaasti 50 W tehoisen pääteasteen sähkötyö aiheuttaisi pahan "jumpsutuksen" ohjaavan heikon kideoskillaattorin jaksoluuvussa, kuten olemme tottuneet huolimattomasti neutralisoitua triodipääteastetta käytettäessä, mutta tällaista takaisinvaiikutusta on vähän havaittavissa ja sähkötyö saa aikaan vain pienen värinän ohjaimen anodivirrassa. Vahvistinpentodin suojaus on siis riit-

tävän hyvä. — Kideoskillaattorina on anodivirta 350—380 V anodijännitteellä värähtelemättömässä tilassa 35—40 mA, mutta laskee kiteen värähdellä 15—20 mA:iin eli ohjaimen anoditeho on 6—8 W. Tämä riittää täydellisesti ohjaamaan 50—100 W anoditehon vahvistimessa.

14,000 kj. työskentelyssä toimii ohjain tri-tet oskillaattorina 7,000 kj. kiteellä. Asetettuamme oikeat kelat paikalleen kierämme katodipiirin kondensaattorin C₁ kokonaan päälle (ei kuitenkaan aivan oikosulkusentoon), jolloin anodivirta on noin 40 mA. Sitten vähennämme hitaasti kapasiteettia kunnes anodivirta äkkiä putoaa arvoon 25—30 mA. Nyt kide värähtelee ja se värähtelee edelleen vaikka kierrämme kondensaattoria paljonkin pienemmälle kunnes värähtely vähitellen heikennyyttyään lopuksi katkeaa. Jätämme kondensaattorin johonkin väliarvoon ja anodipiirin kondensaattorilla C₂ etsimme kahdennusta vastaavan toisen harmonisen. Sen kohdalla putoaa anodivirta terävästi arvoon 15—20 mA. Tässä niinkuin aina ohjausasteiden virittämiseksi on yksinkertainen koelamppu kullan arvoinen, kunhan vain emme erehdy tutkimaan väärää harmonista, sillä niinkin voi käydä.

PC 1/50 ei 90 V negatiivista etujännitettä ja 10,000 Ω hilavastusta käyttäen näytä suurempaa kuin 2 mA hilavirtaa. Etujännite on käytännössä tarpeeton, koska sähkötyös tapahtuu pääteasteessa ja ilman etujännitettä nouseekin hilavirta suuremmaksi, 4—5 mA. Suojahilajännitteen 300 V voi ottaa sarjavastuksella (20,000 Ω) tai jännitejakajalla anodijännitteestä, mutta myös erillisestä virtalähteestä. Viimemainitussa tapauksessa on vain katsottava, että suojahila ei koskaan tule yksinään jännitteen alaiseksi, siis ilman anodijännitettä. Jo normaalissa käytössäkin se avainta pidempään painettaessa näkyvästi hehkuu ja sen kestävä tehohäviö on hyvin rajoitettu. — Viritettäessä nousee anodivirta 700 V anodijännitteellä ohjauksen toimiessa 90—100 mA ja laskee virityskuilussa (ilman antennia) 10—15 mA arvoon. On huomattava, että pentodilla ei anodivirta virityskuilun sivuilla nouse likikään yhtä korkealle kuin triodeilla, syystä joka ei kuulu tähän. Antennilla kuormitettaessa nousee anodivirta normaaliseen määräänsä eli 70—80 mA. Antennikytkentä on pentodeilla otettava paljon löyhemmäksi kuin triodeilla johtuen suuremmasta impedanssista ja sen sovittelusta matalaan antenniimpedanssiin. Suoraa kytkentää anodikelaan käytettäessä yksilankaisella syöttöjohdolla merkitsee tämä 1—3 kierrosta kelan katodipästä 14,000 ja 7,000 kj. alueilla.

Tri-tet kytkennän mittauksia.

Tri-tet kytkentä on amatööriemme mielisä ollut eräänlainen kysymysmerkki, sillä sitä on paljon moitittu, kuten viime numeron lähetselostuksessa mainittiin. Nyt selostettuun lähettiin tämä kytkentä otettiin joustavuutensa vuoksi ja samalla oli tarkoitus ottaa selvää sen eduista ja epäkohdista. Edellisessä numerossa ollut Jones-oskillaattorin kidevirran numero oli oikeastaan erheellinen, sillä latoja oli jättänyt osan mittaustuloksista pois. Kiteen kautta kulkeva suurjaksovirta on kiteen kuormittumisen mitta, ja samaa kideä käyttäen kahden eri kytkennän sopiva arvostelupohja. On kuitenkin muistettava, että kidevirta

on varsin yksilöllinen, vaihdellen melkoisesti saman leikkaustavan ja saman alueen kiteissä kuten seuraavasta taulukosta nähdään. Kidevirta on mitattu 59-putken toimiessa sekä normaalisena kideoskillaattorina, että tri-tet oskillaattorina 380 V anodijännitteellä ja edellä selostetuin anodivirroin.

Kiteen valmistaja	Jakso-luku kj	Leikkaus-tapa	Kidevirta mA	
			norm kideosk.	tri-tet osk.
Quarz Crystal Co.	7010	X-leikk.	55—60	80→20
B. Halle	7050	Y-leikk.	40	60→20
Quarz Crystal Co.	7070	X-leikk.	80—100	120→50
—	3530	Y-leikk.	50	70→20
W. Granqvist	3555	—	20	50→10
T. Leiviskä	3558	—	35	65→20
Quarz Crystal Co.	3601	—	35	70→20
W. Granqvist	?	—	40	65→20

Mittatuloksista paljastuu heti eräs salaisuus. Se nimittäin, miksi valmistajat voivat lajitella saman alueen ja leikkaustavan aivan samankokoiset ja -näköiset siteet kahteen pääryhmään: "standard type" (halvempi) ja "power type" (kalliimpi). Edelliselle ilmoitetaan 300 V ja jälkimmäiselle 500 V suurin anodijännite. Valmistaja mittaa kiteittensä suurjaksovirran määrättyssä kytkennässä ja valitsee edellisiksi suurivirtaiset ja jälkimmäisiksi pienivirtaiset kiteet. Siinä koko salaisuus. Edelläolevista on nimittäin 7,010 kj. kide voimatyypinen ja 7,070 kj. kide "tavallinen" halpahintaisempi. Kidevirrat selittävät hintaeron.

Toisenkin tärkeän seikan havaitsimme. Sen, että tri-tet kytkentä on parjattu suotta. Kidevirta tosin, katodikondensaattorin kapasiteetin ollessa mahdollisimman suuri kiteen vielä värähdellä, on suurempi kuin vastaavasti normaalissa kideoskillaattorissa, mutta laskee nopeasti katodipiirin kondensaattoria auki kierrettäessä saavuttaen lopuksi pienemmän arvon ilman, että anodipiirin kahdennusteho juuri pienenee. Tri-tet oskillaattorin kidevirta on oikein viritettynä pienempi kuin tavallisen kideoskillaattorin kidevirta. Esim. 7,010 kj. kiteellä vastaa katodikondensaattorin suurinta mahdollista kapasiteettia 80 mA kidevirta, joka kapasiteettia vähennettäessä laskee 20 mA:iin. Juuri selostetussa lähettimessä vaatii pentodivahvistin niin pienen ohjauksen, että on aivan yhdentekevää mikä on katodipiirin säätökondensaattorin asento, kunhan se vain on värähtelyalueella ja luonnollisesti valitsimme tällöin pienintä kidevirtaa (20 mA) vastaavan minimiasennon.

Vertailun vuoksi mitattiin uudelleen myös Jones-oskillaattorin kidevirrat edellämainituilla kiteillä ja havaittiin että 6A6-putken kidevirrat olivat ainakin 15—25 % suuremmat kuin 59-putken tavallisen kideoskillaattorina ja vastasivat suunnilleen tri-tet oskillaattorin suurinta mahdollista kidevirtaa. Lisäksi saattoi Jones-oskillaattorin kidevirta nousta virityksestä riippuen paljon suuremmaksikin. — Opetus: varottava nielämästä ilman kritiikkiä kaikkea mitä USA:sta ja erikoisesti Kaliforniasta lähtee!

P. S. 59-putkella on eräs paha vika: sen 2,5 V katodi vaatii käyttötilaan päästykseen 30—40 sek. Paljon nopeammin toimii vastaava 6,3 V pentodi 89, jolle riittää 15—20 sek.

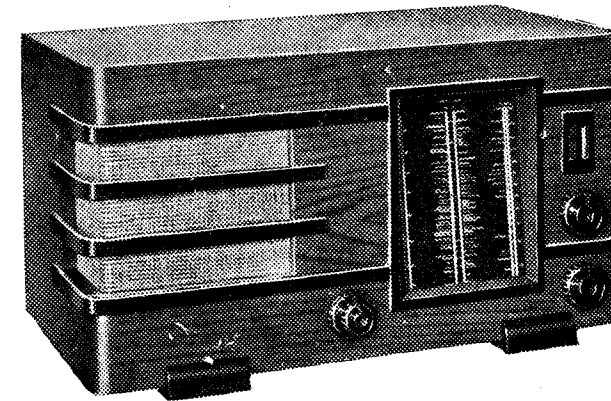
SRAL:n jäsenille.

Kaikkia SRAL:n jäseniä kehoitetaan viipymättä ilmoittamaan Radio OH:n toimitukselle käyttämiensä kvartsikiteitten tarkan jaksoluvun. Kun ilmoitukset ovat saapuneet, julkaistaan tulokset lehdesämme. Tämä siitä syystä, että jäsenemme tulevaisuudessa välttyisivät hankkimasta itselleen aivan samanaaltoisia kiteitä.

NRAU:n koe.

SSA:lta liitolle saapuneen ilmoituksen mukaan ovat tammi-kuun alussa järjestettyyn NRAU:n kokeeseen osaaottaneista suomalaisista amatööreistä seuraavat aikanaan lähettäneet ilmoituksensa: OH1NZ, OH2PW, OH3NG, OH3OI, OH6NG, OH6NP, OH7NJ, OH8NF ja OH8NK (nykyinen OH5NJ).

HELVAR-SUPER

Kotimainen laaturadio

Valmistaja:

HELVAR OY

ALBERTINKATU 34

HELSINKI. PUH. 38 702

HELVAR *Super 6*
RADIO

jolla kotimainen radioteollisuus on lunastanut mestarivaltakirjansa. — Pyytäkää esittelyvihkonen ja koe-kuuntelua.

Aaltoalueet: 19—52, 200—570 ja 680—1,820 m. 7 viritettyä piiriä. Viritystarkkuus 1:1,800. Keskiherkkyys alle 10 mikrovoltia. Automaattinen fadingsäätö. Erittäin tehokas kaiutin.

KAKSI SURULLISTA HAAKSIRIKKOA

Tammikuun 12. päivänä kohtasi maamme kauppalavastoa raskas onnettomuus. Vastarakennettu moottorilaiva Johanna Thorden ajoi ensimmäisellä matkallaan Amerikasta Suomeen ankarassa myrskyssä karille Skotlannin pohjoiskärjessä ja taittui kahtia. Laivan mukana olleista hukkui 30 henkeä, 8 pelastuessa. Hukkuneiden joukossa oli m.m. laivan kapteeni sekä kaikki kolme perämiestä. Pelastuneiden joukossa oli laivan radiosähkötäjä Göran Molis, jonka onnettomuudesta lähettämä kuvaus on julkaistu toisessa paikassa tätä lehteä.

Tammikuun 20 päivää vasten yöllä sattui toinen haaksirikko, joka vaati kaikkien laivassa mukana olleiden hengen. S.H.O.Y:n hl. "Savonmaa" ajoi matkallaan Suomesta Englantiin vaikeassa myrskyssä ja lumipyryssä karille lähellä Songvaardia Norjan etelärannikolla, liukui yli karin ja upposi. Päällystö ja miehistö, yhteensä 26 henkeä, hukkuivat.

On luonnollisestikin vaikea sanoa, miten onnettomuus tapahtui, mutta norjalaiset meriasiantuntijat arvelevat radiotiedotusten perusteella sen tapahtuneen seuraavasti:

Pitkin rannikkoa käy voimakas virta maata kohti sellaisen rajuilman aikana kuin sinä yönä, jolloin onnettomuus tapahtui. Kun sitä paitsi lumiusva oli tehnyt mahdolliseksi laivan aseman määrittämisen, joutui alus miehistön tietämättä ja tahtomatta liian lähelle Songvaarfjordin majakkaa, jossa sen pohja ensi kerran tarttui pohjaan klo 1,40 aikaan. Klo 1,43 otettiin nimittäin

vastaan "Savonmaan" lähettämä hätämerkki: "Hl. Savonmaa karilla Songvaarfjordin luona". Ensimmäinen karilleajopaikka on kuitenkin noin 20 kilometrin päässä siltä paikalta, jolta hylky löydettiin.

Tämän vuoksi otaksutaan, ettei alus tässä ensimmäisessä karilleajossa saanut sanottavia vaurioita, vaan jatkoi matkaansa länteen päin. Klo 2.01 vastaanotettiin langaton hätäsignaali "Savonmaan" tiedustellessa, oliko lähistöllä pelastusasemaa. Blaa-vandin radio oli tällöin tiedustellut, haluaako alus apua, mihin "Savonmaa" oli vastannut myöntävästi. Lähettäessään tämän hätäsignaalin hl. "Savonmaa" ei ilmaissut uutta asemaa eikä se tehnyt sitä myöhemminkään kutsuessaan klo 4 aikaan apua. Sen tähden otaksuttiin koko ajan, että hl. "Savonmaa" oli ajanut karille Songvaarfjordin luona. Tältä paikalta etsittiin alusta myös, mutta tuloksetta.

Nyt arvellaan, että alus jatkaessaan matkaansa länteen joutui vaarallisten Ballastskjerene-saarten väliin, vesille, jotka jo ovat vaatineet lukemattomia kuolonuhreja. Siellä alus on täyttä vauhtia kulkien ajautunut Kniplingen riutalle. Tällöin aluksen pohja näyttää repeytyneen, niin että "Savonmaa" alkoi heti vajota. Tämä tapahtui klo 4.

*

Surun ja ahdistuksen tuntein on kaikkialla maassa otettu vastaan tieto näistä kauheista merionnettomuuksista, joita on pidettävä kansallisonnettomuuksina merenkulullemme ja merenkulkijollemme. Paitsi meidän oloissamme varsin suuria aineellisia menetyksiä, ovat nämä onnettomuudet vaatineet kaikkiaan 56 ihmisen hengen, joita mikään vakuutus ei voi korvata. Monen mie-

TOIMITUKSEN HORISONTISTA

Tämä numero aloittaa liittojulkaisumme kuudennen vuosikerran. Kuluneiden viiden vuoden aikana Radio OH:sta on muodostunut kummallekin sitä kustantavalle liitolle välttämätön tiedotusväline, johtuen pääasiallisesti näiden, tai oikeammin niiden jäsenistön, toiminnan luonteesta. Sekä SRAL:n että SRL:n jäsenillä on aniharvoin tilaisuus mieslukuisempaan keskinäiseen kanssakäymiseen. Tällaisiksi tilaisuuksiksi on olosuhteitten pakosta muodostunut kummankin liiton vuosikokous, jota luonnollisesti voidaan pitää aivan riittämättömänä. Ainoana kiinteämpänä yhdyssiteenä jäsenien kesken on ollut joka toinen kuukausi ilmestynyt lehtemme. Hyvän käsityksen lehden tarpeellisuudesta saa tarkastelemalla siihen julkaistavaksi lähetettyjen kirjoitusten lukumäärää, joka vuosi vuodelta on jatkuvasti lisääntynyt. Toimituksella ei ole koskaan ollut huolta ja päänaviaa lehden normaalisien 16-sivuisen "täyttämässä", vaan on se jo useita vuosia päinvastoin saanut kärsiä jatkuvasta tilanpuutteesta — joka kylläkin on useimpien lehtien toimitusten alituinen mieliharmi. Nimittäin sellaisten lehtien, jotka lukijakunnalleen ovat muodostuneet tarpeellisiksi. Merkit osoittavat yhä lisääntyvää tilanpuutetta, joten joko lehden koon suurentaminen tai numeroiden lukumäärän lisääminen kohdakkoin muodostuneen välttämättömyydeksi. Toisella edellämainituista vaihtoehdoista Radio OH jo viime vuoden loppunumerollaan hämmästyttikin toivottavasti kiitollista lukijakuntaansa, sillä olihan joulunumeromme kokonaista 32-sivuinen. Jolleivät taloudenhoitajat yleensä aina olisi kaikenlaista kuluja lisäävää toimintaa vastaan, ehdottaisimme jo nyt sivumäärän lisäämistä. Tuntien kuitenkin heidän parkkiintuneen luctensa sekä myös hallitsiemensa rahamassien suhteellisen keveyden, emme tätä kuitenkaan vielä tässä yhteydessä tohdi esittää, vaan koetamme ainakin vuoden verran tulla näinkin toimeen. Olemme nimittäin siinä onnellisessa asemassa, että lehdessämme julkaistavaksi tarkoitetut kirjoitukset eivät vanhene vaikka joutuvatkin odottamaan seuraavaa numeroa. Luonnollisesti osa materiaalista on julkaistava heti, mutta suurin osa tuottaa lukijalleen aivan saman hyödyn (ja miksikä ei huvinkin), vaikka hän saa sen vasta kuukauden tai sankaamme nyt varmuuden vuoksi puolentoista kuukauden kuluttua. Lähinnä näistä syistä emme vaadi vielä tänä vuonna suurempaa lehteä, sillä tiedämme sen taasen puolestaan vaativan koroitettuja jäsenmaksuja. Ja mikäli vanhat merkit pitävät paikkansa, liittojen, seurojen ja yhdistysten jäsenet suhtautuvat kaikenlaisiin koroituksiin (lukuunottamatta virka-asemaa, ja saamisia, kuten esim. palkkaa koskevia) aina vissillä varauksella!

Se siitä. Toimitus sai äskettäin käsiinsä ruotsalaisen "QTC" lehden uusimman numeron ja, arvatkaapas mitä, me hämmästyimme. Aivan niin, sananmukaisesti hämmästyimme. Mainitun mielenilmaisun aiheutti erään läntisen amatööritoverimme QTC:n palstoilla julkaisema kirjoitus "Puhelusta 40 metrin alueella" siitä syystä, että se on erittäin asiallinen lausunto puhevillitystä vastaan. Muuten ensimmäinen laatuaan muiden skandinaavisten maiden amatöörilehdistössä. Kirjoittaja, SM7UC, mainitsee aluksi mielellään käyttävänsä puhelua, todistaen sillä, ettei kirjoitus ole minkään fanaattisen CW-miehen

tekemä. Hän jatkaa m.m. seuraavaan tapaan: "Kuuntelin eräänä sunnuntaina klo 13—14 välillä (Ruotsin aikaa) 40 alueella ja kuulin mainitun tunnin aikana 20 SM-asemaa. Useimmat näistä käyttivät puhelua, kvaliteetin ollessa vähän niin ja näin. Hyvinkin moduloitu puheluasema häiritsee monin verroin enemmän kun sähkötystä käyttävä ja, jos laatu on huono, häiriö muodostuu seitsenkertaiseksi. Amatööriradion uranuurtajamaassa Amerikassa puhelu on 40 metrin alueella kielletty ja varsinkin moni toivoo tilanteen olevan samanlaisen myös Euroopassa. Erittäinkin, kun meillä ei ole amerikkalaisten FCC:n tapaista kontrolliorgania. Usean ruotsalaisen amatöörin mielipide onkin, että puhelu 40 metrillä olisi kokonaan kiellettävä. Voidaan huomauttaa, ettei tilanne paljonkaan parane, vaikkakin kymmenisen SM-asemaa lopettaisivat tällä alueella puhelunsa. Väärin. Yksi ainoa huono puheluasema tekee määrätyissä olosuhteissa vastaanottoa silmälläpitäen toisen puolen aluetta käyttökeltotomaksi." Sitten kirjoittaja esittää senkin mahdollisuuden, että ruotsalaiset asemat puhelua käyttäessään siirtyisivät 80 metrille, mainiten itse saaneensa (80 metrillä) 7—8 watin tehoa käyttäen puhelu-yhteyden 17 Euroopan maahan. Amatööriasiemien gramofonilähetyksistä lausutaan kirjoituksen lopussa m.m.: "Gramofonimusiikin jatkuva lähettäminen on järjetöntä. Kaikkien ovat varmaan kerran saaneet ilmoituksen siitä, että soitto kuuluu hyvin ja se riittää. Ns. hyvät puheluasemat tuntuvat juuri tässä suhteessa rikkovan eniten. Pois puhelu, gramofonisoitto ja väliaikamerkit 40 metrin alueelta. Amatööriradion on kehitettävä, eikä seistä tyssytettävä aina samassa pisteessä."

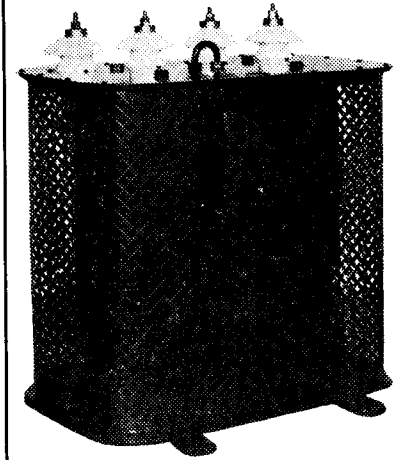
Edellämainitusta lausumme omasta puolestammekin muuttaman sanan ja ensiksi tuomme julki täysin kannattavamme edellistä puhujaa. Hyvä SM7UC! Olemme aikaisemmin tällä samalla palstalla useaan eri otteeseen jutustelleet samaisesta puhelua, gramofonisoitto-, väliaikamerkki- ym. hassuttelusta 40 metrin alueella ja tulleet samaan lopputulokseen — tilanne on nykyään useimmiten aivan mahdoton! Vastaväitteemme olemme esittäneet piintyneenä CW- eli sähkötysmiehenä ja emme häpeä tunnustaa olevamme "fanaattinenkin" sellainen. Puheluherrat ja amatöörit erikseen, sillä amatööritöskentelyssään ainoastaan puhelua käyttävä mies ei ole todellinen amatööri. Radioamatööri nimeä ei saada lähetinlaitteita ostamalla ja mikrofooniin huutamalla siitä yksinkertaisesta syystä, että amatöörin on tiedettävä paljon muutakin. Jollei viitsi harjoitella radioamatööritoiminnan välttämättömyyttä vaatimusta, sähköstaitoa, on järkevintä "luopua kanteesta". Korvikkeeksi suosittelisimme esimerkiksi yleisradion lähettämiä gramofonikonsertteja, esitelmää ym. ohjelmaa. Ajanviete, sillä sellaisena puheluherrat asian kuitenkin ottavat, tulee silloin heille monin verroin taloudellistemaksikin ja todellisille amatööreille jää samalla mahdollisuus kokeilujensa harjoittamiseen.

Kuuluvaisuustilaston hoitamme OH2NE on useita kertoja huomauttanut, että ilmoituksia kuuluvaisuudesta eri paikkakunnilla maassamme ei kannata enää hänelle lähettää, koska yhteistä toimintaa niiden välittämisessä ei monista yrityksistä huolimatta ole saatu aikaan. Jos ilmoituksia säännöllisesti saapuu

vain joitakin harvoilta amatööreiltä piirivalvojille, menettää tilaston julkaiseminen lehden palstoilla tyystin merkityksensä. Eihän paria kolme piiriä käsittävästä materiaalista saa minkäänlaista käsitystä tilanteesta koko maassa, jossa niitä on yhdeksän kappaletta. Radio OH:ssa julkaistu kuuluvaisuustilasto on herättänyt huomiota maamme rajojen ulkopuolellakin, sillä OH2NE:lle saapui viime vuoden loppupuolella eräältä ulkolaiselta liitolta tiedustelu niistä perusteista, jotka sitä julkaistaessa on otettu huomioon. On siis surullista todeta hyvän asian rauenneen milteipä alkuunsa ja, ainoastaan harrastuksen puutteesta. Tässä tapauksessa ei ole auttanut edes kautta maailman tunnettu suomalainen sisu, jota jokainen asianomainen "ilmoitusvelvollinen" lienee käyttänyt hyväkseen vain omassa nurkassa — tarkoitamme omilla laitteillaan — askarrellessaan. Tässäkin tapauksessa olisi ollut syytä ottaa huomioon myös SRAL:n etu kokonaisuutena, sillä liiton hyväksi toimiessaan hyödyttää jokainen loppujen lopuksi myös itseään. Vaikka ilmoitusten kokoamisessa ja edelleen toimittamisessa onkin näkynyt vaivaa, saattaa asianomainen jossain toisessa muodossa välillisesti saada siitä liitolta moninkertaisen korvauksen.

Olisi kai jo aika siirtyä hieman hauskempiin asioihin. Yritämme ainakin. Lehtemme tämän numeron palstoilla esiintyy ensimmäisen kerran erittäin tervetulleena tulokkanaan uusi nimi-merkki, nim. "Linkki". No niin, kuten arv. Linkki kirjoituksensa P.S.-osassa mainitseekin, on tämä hänen lempinimensä lähtöisin tunnetusti erittäin valveutuneitten pääkaupunkilaisten amatöörien piiristä. Koska allekirjoittanut sattumalta näki Linkin pakinan ennen sen tuloa julkisuuteen, käytän tässä tilaisuutta hyväkseni hieman selitelläkseni mainitun nimimerkin historiikkia. Arv. pakinoitsija, nim. Linkki, on ilmeisesti täydellisesti erehtynyt tämän, hänelle muuten sangen kuvaavan lempinimen käytäntöönottamisen eli siis ristimisen syistä. Olin huomavainani hänen lausahaneen sen muka johtuneen ilkeämielisydestä. Jopa nyt jotakin, ei sinne päinkään. Näin se on tapahtunut. Ukko Samin maalla, tuolla suuren lätäkön toisella puolella, asustaa Mr. Jones-niminen teknillisesti erittäin terväksi hiottu herra, joka jo noin vuosi sitten julkaisi radiotietoja syviä käsitteleviä viisauksia erikoisen käsikirjan muodossa. Tämä samainen opus löysi sitten kiertoteitä myös entisen OH5NG:n, nykyisen OH2NB:n luokse Leppävaaran kunnahille tai oliko se nyt Töölön katusille. Teoksen palstoilla asianomainen amerikkalainen mister julkatoi mm. ns. link-ajatuksen eli -systeemiin käytettäväksi hyväksi amatöörilähetimiä ajanmukaistettaessa. Valveutuneena ja kokeiluun innostuneena amatöörinä OH2NB ryhtyi kokeilemaan kirjassa esitetyillä uutuukilla, huomaten varsin pian mm. "linkin" erinomaiset ominaisuudet ja tehokkuuden. Seurauksena olikin, että hänen lähettimensä joitakin aikoja myöhemmin oli kukkuroillaan "linkkejä". Eikä ainoastaan itse lähetin, vaan vieläpä seinätkin, joille ripustettuina ne tehostivat antennin soveltuvaisuutta amatööritarkoituksiin. OH2NB siis sananmukaisesti sovellutti link-systeemin suomalaisiin oloihin. Jotta tämä hänen uranuurtajan ominaisuutensa ei mitenkään jäisi ainoastaan pääkaupunkilaisten tietoon ja, jotta se ei tuleviltakaan sukupolvilta unoituisi, pidimme uutta ristimistä oikeuden mukaisena ja erittäin tarpeen vaatimana toimenpiteenä. Luonnollisin ja lähinnä tarkoitustaan vastaava nimi oli tässä tapauksessa ehdottomasti Linkki. Ja tämäkö sitten olisi ilkeämielisyttä? Ei, tuhannesti ei! Se on suorastaan tunnustus, vaikkakin, se myönnettäköön, hieman erikoislaatuinen. Tässä lehdessä julkaistun ensimmäisen Linkin pakinan jatko-osassa puhutaan myös mm. kellareissa olevista sähkölaitoksista, jotka pimeävät kaupaloita sekä katolle menemisestä ja suuntauksen ottamisesta!

Verkkomuuntajia ja kuristimia

Lähettimein vastaanottimiin vahvistimiin y. m. s.

VALMISTAA:

METALLI-RADIO O.Y.

(Ent. Radiotehdas Oy. Helo)

Helsinki — Kaikukatu 3 — Puhelin 73726

Sanomme vain hm, s.t.s. hym! Huomautamme kuitenkin samalla eräistä miehenkorkuisista ja "karhunväkeivistä" muuntajista, jotka tosiaankin pimeittäisivät kaupaloita (nim. pääkaupungin lähistöllä olevia) ja, joitten huippujännite on... no emme sentään paljasta salaisuuksia, sekä katoilla pyöritettävistä antennista. Ja sanomme hm, hm, hm, s.t.s. hym, hym, hym! Kiitoksia Linkille joka tapauksessa virkistävästä jutusta, jollaisia tästä lähtien on luvassa jokaiseen tulevaan numeroomme.

Nyt on helmikuu, joka viisitoista vuotta on ollut SRAL:n jäsenten yhteinen mieslukuisampi kokoontumiskuukausi. Tällä kerralla on yhteisenä tapaamispaikkana Hämeenlinna, josta Runeberg niin kauniisti laulaa:

"Hämeenlinna, ensi kerran kun sun' kuutamossa näin, Hattelmalan harjanteilta, tuo ei mene mielestäin" jne.

Niin, hämeenlinnalaiset amatöörit ovat ystävällisesti tarjonneet järjestämään vuosikokouksen kauniissa kaupungissaan ja koska siellä tunnetusti on osa maamme aktiivisimmista miehistä, jäsenet toivottavasti mieslukuisasti saapuvat sinne tämän kuukauden viimeisenä lauontaina verestämään vanhoja muistoja, tekemään toimintasuunnitelmia ja pohtimaan yhteisistä asioista. Siihen mennessä hyvää vointia sekä pikaisiin näkemiin ja kuulemiin.

Kide.

Skotlannin uusi tunnus on erään skontlantilaisen amatöörin OH2NB:lle lähettämän sähkösanoman mukaan nykyään GM.

hen lupaava elämänura on äkkiä katkennut, vaimot ja lapset ovat menettäneet tukensa ja vanhemmat poikansa.

Merionnettomuuksia ei valitettavasti voida koskaan välttää. Olkootpa turvallisuuslaitteet miten monipuoliset hyvänsä, olkootpa

laivat kuinka ensiluokkaisia tahansa ja olkoonpa laivapäällystö kuinka kykenevä ja vastuuntuntoinen, taistelussa luonnonvoimia vastaan tulee ihminen aina jäämään alakynteeseen. Katkera totuus, katkerin niille, joita onnettomuudet ovat lähinnä koskeneet.

SRAL:N JÄSENET HUOM!

Suomen Radioamatööriliitto r.y:n vuosikokous pidetään Hämeenlinnassa kuuluvan helmikuun 27. pnä. Kokous alkaa Kaupunginhotellissa kello 19,30. Lauantaina käsitellään viralliset asiat ja kokouksen jälkeen syödään yhteinen illallinen. Sunnuntaina 28. 2. alkaen kello 14,00 huutokaupataan ins. Leo Lindellin ja maisteri Ilmari Jäämaan jälkeenhjättämiä radiotarpeita, kuten muuntajia, mittareita, kondensaattoreita y.m.

HALLITUS.

ÄÄNETÖN SIREENI MERENKULUN PALVELUKSESSA

Nopeita suunnanmääräyksiä varten on kehitetty uusi navigointijärjestelmä, jota hyvällä menestyksellä on kokeiltu lautoilla San Franciskon satamassa.

Lähettimenä toimii äänetön sireeni, joka lähettää jaksoluvulla 20,000—60,000 Hertz, siis värähdyksillä, jotka ovat kuulorajamme ulkopuolella. Navigationsireeni ei siis voi häiritä tavallisen laivasireenin toimintaa, millä seikalla on luonnollisestikin aivan ratkaiseva merkitys.

"Ultraääniaaltojen" synnyttäjänä käytetään kahta suurjaksoskillaattoria, jotka yhdessä muodostavat interferenssisäveleitä ja jotka vuorostaan kvartsikiteen avulla muutetaan mekaanisiksi värähtelyiksi. Värähtelevä kide taas panee vuorostaan ympä-

roivän ilman värähtelemään ja nämä värähdykset etenevät sitten avaruudessa kuten tavalliset ääniaallot, vaikkakaan emme voi niitä korvillamme havaita.

Vastaanottimena eli äänikompassina on herkkä kristallimikrofooni, joka on ripustettu käännettävän parabolisen metalliheijastimen polttopisteeseen. Mikrofoonikalvo on suunnattu kohti heijastimen pohjaa, niin että se toimii ainoastaan ääniaaltojen saapuessa heijastimen akselin suunnalta. Mikrofooniin on kytketty osoitinlamppu, joka loistaa samalla hetkellä kun saapuvat ääniaallot kohtaavat kalvon — siis silloin kun heijastin on suunnattuna kohti äänilähetintä.

Jos asettaa kaksi äänikompassia jonkin matkan päähän toisistaan, voidaan näläimätkä äänilähettimeen laskea mikrofonien keskenään muodostamasta kulmasta.

Z.

KANSAINVÄLINEN MERIASIAN KONFERENSSI

Kuten aikaisemmin on tämän lehden palstoilla mainittu, pidettiin viime lokakuussa Genevessä kansainvälisen työtoimiston yleiskokous, jonka tehtävänä oli käsitellä kaupallista merenkulkua koskevia kysymyksiä. Kokoukseen osallistui 33 valtiota, joista oli saapunut 55 hallituksien edustajaa, 21 työnantajain ja 21 työntekijäin edustajaa.

Jo heti ensimmäisissä yleisistunnoissa otettiin esille kysymys, oliko laivapäällystö otettava mukaan tekeillä oleviin sopimuksiin. Pitkien neuvottelujen jälkeen päästiin asiassa niin pitkälle, että koska ylin käskyvalta laivassa on päälliköllä, eikä hänen työaikaansa luonnollisestikaan voida rajoittaa tahi muutoin määritellä, ulotetaan sopimukset koskemaan myös alipäällystöä. Tämä ehdotus hyväksyttiin 65 äänellä 34 vastaan. Samassa yhteydessä ilmoitti englantilainen työnantajain edustaja, että hänen päämiehensä vastustivat koko sopimusehdotusta, koska siihen ei tulla sisällyttämään määräyksiä merimiesten palkoista eri kansallisuuksien laivoissa.

Pitkäaikaisen keskustelun herätti kysymys sopimuksen soveltamisesta kansimiehistöön nähden. Työtoi-

misto oli ehdottanut, että sopimus koskisi kansimiehiä kaikissa laivoissa, joiden vetoisuus olisi suurempi kuin 2,500 br.r. tonnia. Laivanvarustajat halusivat alirajan 3,500 tonniksi kun taas merimiesten edustajat ehdottivat alirajaa ensiksi 400 ja myöhemmin 1,000 tonniksi. Lopputulokseksi tuli kuitenkin, että alirajaksi hyväksyttiin 2,000 tonnia 70 äänellä 38 vastaan.

Kansimiehistön työajaksi sovittiin 8 tuntia vuorokaudessa ja 56 tuntia viikossa merellä oltaessa, satamissa ovat vastaavat luvut 8 ja 48.

Konemiehistön työaika määrättiin samaksi kuin kansimiehistön.

Keittiöhenkilökunnan työajaksi sovittiin 10 tuntia vuorokaudessa merellä ja 8 tuntia satamassa.

Kansipäällystön työajan hyväksyi kokous 9 tunniksi ja 63 tunniksi viikossa merellä sekä 8 tunniksi ja 48 tunniksi viikossa satamassa.

Konemestarien työaika hyväksyttiin 8 tunniksi ja 56 tunniksi viikossa sellaisissa laivoissa, joissa on 3 konemestaria.

2,000 br.r. tonnin ja sitä suuremmissa laivoissa tulee

päällikön lisäksi olla 3 perämiestä. 700 br.r. tonnin ja sitä suuremmissa laivoissa 3 konemestaria, kuitenkin erinäisin varauksin 7 vuoden pituisena ylimenokautena.

Sopimuksen työaikasäännökset eivät tule koskemaan radiosähkötäjiä, yleiskokous hylkäsi näet 58 äänellä 40 vastaan kokouksessa tehdyn aloitteen, että kansipäällystöä koskevat määräykset ulotettaisiin koskemaan myös radiosähkötäjiä. Tämä äänestystulos tuli täydellisenä yllätyksenä, sillä komiteassa, jossa asia oli aikaisemmin ollut esillä, oli äänestyksen tulos 56 39 vastaan radiosähkötäjiä puolesta. Syynä siihen, että kokouksen enemmistö katsoi, ettei työaikamääräyksiä voida soveluttaa sähkötäjiin, oli ensikädessä se, että useiden valtioiden edustajien mielestä sähkötäjiä päivystysajat on jo määritetty m.m. turvallisuussopimuksessa. Kokouksen ulkopuolella saivat radiosähkötäjiä edustajat neuvon saapua seuraavaan turvallisuuskonferenssiin esittämään vaatimuksiaan!

Mitä sitten tulee kysymykseen siitä, saako sama henkilö huolehtia samanaikaisesti useamman laatuista tehtävistä laivassa, päätettiin kokouksessa, että kansimiestä, jonka on suoritettava tehtäviä myös muualla, esim. radioasemalla, ei lasketa kuuluvaksi sopimuksessa määrättyyn vähimpään kansihenkilökunnan lukumäärään. Edelleen päätti kokous kehoittaa hallituksia lainsäädäntä- tai sopimustietä käyttäen määrittelemään, onko radiosähkötäjiä katsottava kuuluvan kansihenkilökuntaan laivassa.

Paitsi työaikasopimusta hyväksyi kokous sopimuksen varustajan velvollisuuksista merimiesten sairastuessa, sopimuksen merimieshuollosta satamissa, sopimuksen päällystön pätevyys ehdoista ja sopimuksen merimiesten vuosilomista. Viimeksimainittuun sopimukseen sisällytettiin myös radiosähkötäjiä, jotka katsotaan kuuluvan päällystöryhmään. Tämän ryhmän vuosiloman pituudeksi sovittiin 12 työpäivää, miehistöryhmän taas 9 päivää. Loma-ajalta on maksettava palkan ohella myös ruokaraha.

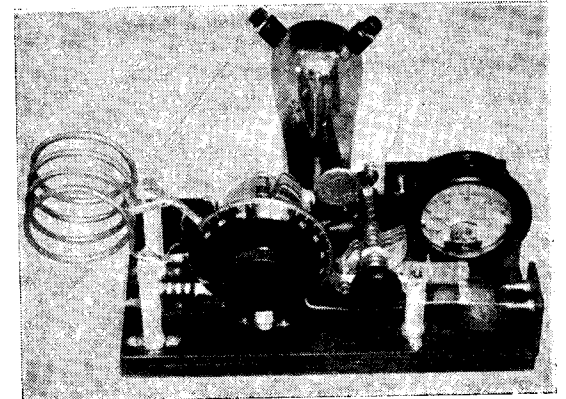
Ennenkuin edellämainitut sopimukset tulevat voimaan, joutuvat ne kussakin kokoukseen osallistuneessa maassa lainsäädäntöelinten harkittaviksi.

ITSEHERÄTTÄVÄLLÄ 28 MC:LLÄ

Kulunut vuosi 1936 on ollut erittäin antoisa radioamatööreille. Kymppillä alkoi oikein suurrynnistys vuoden alkaessa ja keli olikin hyvä. Ennätyksiä sai useakin: "First qso OH-ZL on ten" ja tähän tapaan kuuli useinkin. Työskentely kymppillä on ollut miellyttävää. Qsa 4—5, harvoin qrm, ei juuri koskaan qrn, joskus qsb ja avaimissa tottuneet sähkötäjiä, tässä kuva kymppistä.

Jo syyskesällä 1935 7nc kehoitteli allekirjoittanutta puhdistamaan pölyt jonkun aikaa levänneistä ruukeista ja virittelemään ne 10 m:lle. Pölyjen pyyhkiminen ja viritteleminen ei yksistään antanut kehuttavia tuloksia ja vasta 7nd:n antamien vihjeiden ollessa ohjeena syntyivät allamainitut laitteet. (Perusvihje: Yksinkertaisin on paras, ainakin kukkarolle.)

Antennin on pystysuora yksi-syöttöjohtoinen puolialto Herz. Johdin 1,5 mm. kuparilankaa. Antennin etäisyys lähetimestä on 17 m. ja on se kiinnitetty 14m:n korkuiseen seipäaseen siten, että

antennia voi nostaa ja laskea helposti. Tällä tavoin voidaan säätää säteilykulmaa (Radio OH:n nr:t 5—6, 1935, siv. 45—46). Tämän antennimallin rakentaminen perustuikin säteilykulman muuttamiseen mahd. yksinkertaisella tavalla. Tulokset osoittautuivat hyviksi.

Lähetin on tavallinen ultra-audio. Tämä kytkentä ja toiminta on erittäin selvästi selostettu ins. K. S. Sainion kirjassa "Radioamatööri" kuv. 60 ja siv. 147—149, joten siitä ei tässä sen enempää. Oheisesta kuvasta näkyy lähetimen osien sijoitus. C:L suhde on tarkasti kokeiltava. Eri jaksoille, jännitteille ja putkille eivät sovi samat arvot. Omassani soveltui parhaiten 21—25 sm. virityskapasiteetti. Putki, jo vuonna 1930 ostettu Philips TC 04/10, toimii mainiosti. Kuormitus on anodissa 50—70 mA anodijännitteen vaihdelta 440—480 v. Lähetimen äänestä antaa Radio OH:n viime numerossa mainittu VK2GU:n ilmoitus väärän kuvan. Niissä 17. yhteydessä, jotka minulla on ollut

Körting
Radio

tunneltu kautta
maailman...

vaalivien kuuntelijain vastaanotin
jälleenmyyjä kaikilla
tärkeillä paikkakunnilla

PÄÄEDUSTAJA:
% WINKO %
PUH. 35 295 TEL.

VK2GU:n kanssa kuluneena vuonna, on t-rprt olleet seuraavat: 13 kertaa t 7, 3 kertaa t 8 ja kerran t 9.

Vastaanotin on tavallinen 0—15—33. Vastaanottoantennina lähettimen antenni. Tasasuuntauslaitteissa Görler muuntaja ja kuristin.

Laitteisiini olen ollut tyytyväinen, tulokset ovat olleet omasta mielestäni verraten hyviä, varsinkin niihin uhrattuun rahamäärään katsoen. Erikoisesti haluan suositella Philips TC 04/10 putkea joka on fb ja toimii lähettimessäni mainiosti myös 56 mc:lla, sekä värähtelee helposti aina n. 100 mc saakka ja ehkäpä vieläkin korkeammilla jaksoluvuilla, rajaa ei ole tullut haettua.

Viime vuonna sain näillä laitteillani yht. 502 qso:ta 28 mc:lla. Niistä 154 kpl. VK, 17 kpl. ZL, 42 kpl. W, 30 kpl. J, j.n.e. yht. dx:ä 196 kpl. Etelä-Amerikkalaisia ei täällä ole kuulunut kuin pari kolme kertaa viime kevättalvella, eikä yhteyksiä ole sinne

saatu. Australia on ollut taas erikoisen hyvä maanosa tulosten puolesta. M.m. VK4EI kirjoittaa kirjeessään viime kesäkuun 22 pv:ltä: "Conditions on 10 metres have been poor the last few weeks. The Contact on 7. 6. 36 with 7NF was the only European this month. Have QSO HJ3AJH, ZSiH, XErAY, some W and a few J, but 7NF is only European heard so far." QSO:ssa 28. 8. 26 ilmoitti VK4EI: "First European since June 7th."

Tiukasti on tullut istuttua, 52 sunnuntaita perä perään, torvet korvissa ja käsi vipahdellen, kuluneen vuoden aikana. Senpätähden 15. 2. 37. täällä qrt kymppillä. Hpe cul on 56 mc.

OH7NF.

Onnittelemme OH7NF:ää suurenmoisten tulosten johdosta — OH2ND ja OH2NM.

YHTÄ JA TOISTA RADIO-AMATÖÖRITOIMINNASTA

Kun radioamatööritoimintaa ja sen monia ilmenemismuotoja tarkastelee yksityisen — "omaan nurkkaansa sulkeutuneen" — amatöörin kannalta, huomaa siinä mitä erilaisimpia ja useinkin mitä jyrkemmin toisistansa poikkeavia muotoja. — Päästä äänen ja saada aikaan yhteyksiä lienee ensimmäisiä tavoitteita. Silloin ei kiinnitetä suurtakaan huomiota laitteitten ulkonäköön ja niissä käytettyihin kytkentöihin nähden. Pääasia on päästä äänen. Usein kytketään vanha BC-antenni lähettimeen ja annetaan mennä. Saadaan aikaan yhteyksiä — usein erinomaisiakin — mutta ei aikaakaan kun huomio alkaa kääntyä moniin sellaisiin seikkoihin, joita ei aikaisemmin ole voinut edes huomioon ottaa. Vastaanottimen viritystarkkuus, lähettimen äänenlaatu, antennin sopivaisuus jne. kymmenet teknilliset seikat pulpahtavat esille aivan kuin itsestään. Mutta kun nämäkin on jotakuinkin voitettu, tulee esiin uutta ja aina vain uusia tavoitteita ja lopulta päädytään tavalliseen siihen, että jotain määrättyä toimintasuuntaa ryhdytään joko tietoisesti tai tietämättä noudattamaan. Toimintamme luonteenomaisimpia puolia lienee kokeilu. Ammattimiehet hymähtänevät tälle päätelmälle mutta huolimatta ollenkaan viisaitten hymystä — joka useinkin hyytyy alkuunsa — uskallan väittää, että paljon on vielä sellaistaakin jäljellä ja kokeilematta jäänyt, jota eivät perinpohjaisimmatkaan teoreetikot kykene ennakolta edes uumoilemaan. Tullaksemme tästä vakuutuneiksi tarvitsee meidän vain luoda lyhyt silmäys muutamien vuosien taakse. Tietenkään me emme pysty maailmaa viemään eteenpäin näissä kokeiluissa paljoakaan, mutta voimme kuitenkin olla jonkinlaisena apuna. Ja ennen kaikkea — jos menemme itseemme — tunnettime tyydytystä voidessamme purkaa toimintahaluamme johonkin epäitsekäaseen harrastukseen, josta ei ole hyötyä vain meille itsellemme vaan välittömästi määrättyssä tapauksessa koko maaillemme. Tavallinen kokeilija ja laitteitten suunnittelija ei kiinnitä suurtakaan huomiota laitteittensa ulkonäköön. Määrättyyn suuntaan pyrittäessä tämä lienee mahdotontakin. Löytyy kuitenkin sellaisiakin joukossamme — sanoisinko nyt paraatiamatöörejä —, jotka lyövät rintoihinsa näyttäessään suuremmoislta näyttäviä laitteitaan ja jotka etupäässä on tarkoitettu vain silmänruuaksi. Nämä laitokset kuuluvat kuitenkin harvemmin vastaantöimissämme, sillä ennenkuin sellaisen laitteen saa tehokkaasti "ilmoille", saattavat kaikenlaiset tuikit vält-

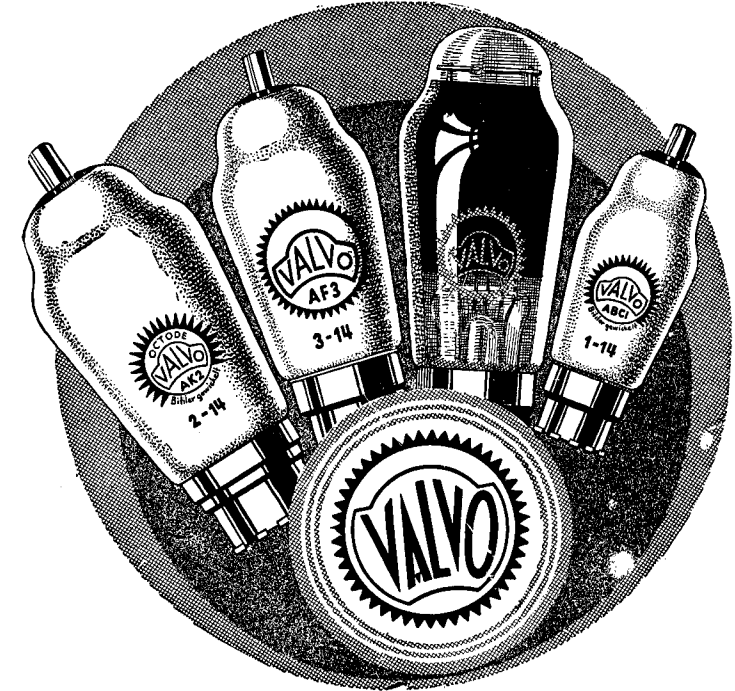
tämättömät lisäjohtimet ym. pilata kaapin ulkonäön siinä määrin, että on parasta antaa sen olla 'niinkuin se on'.

Määrätyn lahkun muodostavat sitten lopulta sellaiset n.s. WAC, WAZ, WAS jne. "nikkarit", jotka eivät ole kaukana puoliammattimaisista yhteyksien himoitsijoista, jotka viimeksi mainitut keräilevät kutsumerkkejä lokikirjaansa kuin ennen vanhaan postimerkkejä postimerkkialbumiinsa.

Jotkut ilkeämieliset saattavat tämän johdosta tuumia minun kademielessä kirjoittavan näin, koska en itse omista kauniita laitoksia ja koska lokikirjani riittää aina kuudeksi vuodeksi kerrallaan. Ei sinnepäinkään. Jokainen, jolla on aikaa ja rahaa, saattaa saavuttaa molemmissa mainitsemisissä suhteissa minkälaisia tuloksia tahansa. Tuhannen yhteyden saavuttaminen vuodessa on huono tulos — olipa sitten kysymys mistä yleisesti käytännössä olevasta aaltoalueesta tahansa sellaiselle miehelle, joka on ottanut yhteyksien kalastelemisen elämäntehtäväkseen. Yhteyksien saavuttaminen ei vaadi oikeastaan muuta kuin hyviä ja ennen kaikkea kestäviä pakaralihaksia. Mitä taas ulkonaisesti loistaviin laitteisiin tulee, on jokaisen käsi sydämellä tunnustettava, että asia riippuu kukkaron paksuudesta.

Kokeilu, kuten jo mainitsin, on luonteenomaisimpia piirteitä toiminnassamme ja siihen olisi mielestäni asetettava pääpaino. Niin kauan kuin pysytään pienissä tehoissa ei kokeilu rahallisesakaan suhteessa tuota kenellekään joukostamme vaikeuksia. Tässä suhteessa ovat varsinkin OH7:set osoittaneet hyvää esimerkkiä sekä tuloksiltaan että laitteensa tehokkuudella ja yksinkertaisuudella. Lakki pois päästä te, joilla on sähkölaitos kellarissa ja jotka pimitätte kokonaisia kauppaloita. Älkää hautautuko luulemaan, että vain teillä ja ainoastaan teillä, on sellainen ihmeellisen huono kuuntelupaikka, missä ei kertakaikkiaan kuule mitään anno domino 1928 rakennetulla vastaanottimellanne. Menkää katolle. Katsokaa miten kuu paistaa. Nuuskikaa ilmaa ja ottakaa suuntaus. Kokeilkaa erilaisilla antenneilla eri asennoissa kunnes kuulette ja... no niin, ei tässä sentään kannata paljasta salaisuuksia.

Radioamatööritoiminta on tosin menettänyt sen melkein romanttisen hohteen, mikä sillä oli 10—12 vuotta sitten, mutta olemme varmasti osaltaan itse syypäitä tähän. Käykäämme tulevana keväänä ja kesänä tarmokkaasti 56 m C:n kimppuun. Ehkä löydämme sieltä sen, minkä muilla alueilla olemme nyt menettäneet: puuduttavan odotuksen ja haikaan mielialan tunteen, kunnes vaivaimme palkkioksi saamme sen mitä olemme odottaneet — yhteyden. Kuka on se mies, joka

VALVO-valmistusohjelma käsittää ajanmukaiset radio-putket. Jyrkät päätepentodit, korkea-arvoiset octodit **super-koneita** varten, korkeaajaksopentodit ja yhdistelmäputkia! **VALVO**-putket pitävät huolen hyvästä vastaanotosta!

VALVO

HYVÄ RAKENNE, MITÄ SUURIN LUOTETTAVUUS

ERSA-SÄHKÖJUOTIN

on välttämätön työkalu jokaiselle radio-asentajalle.

Malli 35 J. 100 wattia. **Hinta Smk. 175:—**

Päädustaja Suomessa:

O.Y. FRESTA A.B.

Helsinki

PERÄMIES-SÄHKÖTTÄJÄ MERIHÄTÄTILANTEESSA

Tämän lehden palstoilla on useinkin otteeseen selostettu, miten nurinkurinen perämies-sähköttäjäjärjestelmä on hätätilanteen sattuessa, kun taas pohjoismaiselta varustaja- ja laivanpäälystötaholta on säännöllisesti annettu julkilausumia, joissa sanotaan, että juuri tällaisessa tilanteessa on perämies-sähköttäjistä eniten hyötyä niin oman kuin toistenkin laivojen turvallisuudelle. Niitä asiallisia syitä, joita sähköttäjät ovat esittäneet perämies-sähköttäjäjärjestelmää vastaan, ei yleensä ole haluttu ottaa edes keskustelunalaiseksi, vaan ovat ne kilpistyneet vastapuolen esittämiin ennakkoluuloisiin väitteisiin, joilla ei kuitenkaan ole pienintäkään todellisuuspohjaa. Kun hiljattain sattui merellä tapaus, joka on omiaan osoittamaan millainen puheena oleva järjestelmä käytännössä on ja millaiset seuraukset siitä voi koitua todellisuudessa, julkaisemme selostuksen siitä tanskalaisen "Radiotelegrafen" lehden mukaan.

— Viime lokakuun 18. päivän tienoilla raivosi Pohjanmerellä ankara myrsky, jonka kynsissä useat laivat saivat suurempia tahi vähäisempiä vaurioita. Näiden joukossa oli myös norjalainen hl. "Bollsta", joka sunnuntaina 18 p. kello 12,45 lähetti radiolla hätämerkkejä, ilmoittaen asemapaikkakseen 56° 16' N. Blaavand Radio vastasi silmänräpäyksessä hätäkutsuun ja koetti sen jälkeen useita kertoja päästä laivan kanssa yhteyteen, joka kuitenkin osoittautui melkein mahdottomaksi. Blaavand halusi saada tiedon laivan aseman pituusasteista, mutta vasta kello 13,25, siis lähes kolmen neljännestunnin kuluttua, ja vasta sen jälkeen kun "Bollstan" perämies-sähköttäjä oli yhä uudelleen ja uudelleen pyytänyt käyttämään hitaampaa sähkötystahtia, onnistui rannikkoaseman saada perämies käsittämään mistä oli kysymys, ja pitkän odotusajan perästä ilmoitti hän sitten vihdoin pituusasteeksi 8° 5' E. Blaavand Radion lähetystahti ei kertaakaan ollut liialla nopeudella pilattua, useat tapauksen kuulleet ilmoittavat sen olleen vain noin 40—50 kirj. minutissa! Positionsa ilmoittaessaan ilmoitti "Bollsta" ohjaavansa suuntaan SSW. Blaavand toisti nyt hätämerkit positioneen, jolloin tietävästi ainakin viisi laivaa otti ne vastaan ja ilmoitti rientävänsä apuun, mutta sekä Blaavandin että hädänalaisen avuksi rientääkseen ohjaussuuntansa muuttaneiden laivojen yhtämittaisiin kutsuihin ei "Bollsta" enää vastannut. Näin ollen ei siis voitu käyttää radiopeilausta apuna hädänalaisen löytämiseksi. Kun tällainen tilanne oli sitten jatkanut tuntikausia, oli Blaavand Radion kello 17,00 aikaan pakko julistaa hätämerkin yleiselle sanomanvaihdon aiheuttama liikennekielto peruutetuksi.

Ilmatuntien aikana ei edelleenkään kuultu "Bollstasta" elonmerkkejä. Vasta 19 päivää vasten yöllä kello 00,25 tuli laiva esille ja

lähetti yhden radiosanoman. Lähes 12 tunnin ajan oli "Bollsta" siis pakoittanut hätämerkillään viiden vieraan laivan pysyttelemään avustusvalmiina ilman, että se olisi vaivautunut antamaan niille tapausten kehityksestä ja tilanteestaan vähäisimpiäkin tietoja. Nähtävästikin ovat olosuhteet laivassa olleet sellaiset, että perämies-sähköttäjää on välttämättä tarvittu kannella, joten hänellä ei ole ollut aikaa huolehtia radioasemastaan, ja näin tulee aina vastaisuudessaakin olemaan asianlaita silloin kuin saman henkilön on koetettava samanaikaisesti huolehtia kahdesta eri laatu olevasta tehtävästä.

Tällaisen järjestelmän laajentaminen tulee ehdottomasti joltamaan siihen, että hätämerkki tulee menettämään alkuperäisen merkityksensä, varmaa myös on, että laivanpäällikkö, joka kerran tahi pari on vastaanottanut hätämerkin edellämaituissa olosuhteissa tulee vastaisuudessa suhtautumaan niihin varsin pidättyvästi tahi ainakin viimeiseen saakka pidättäytymään muuttamasta laivansa kulkusuuntaa hädänalaisen avuksi rientääkseen. Siltä taholta, jolta lakaamatta suositellaan perämies-sähköttäjäjärjestelmän laajentamista, korostetaan aina erikoisen edullisena seikkana sitä, että perämies on merimiehenä muka kykenevämpi arvioimaan radion merkityksen hätätilanteessa kuin "merenkulkuasioita tuntematon" ammatissähköttäjä, mutta uskallamme kuitenkin väittää, että yksikään vaikkapa kuinka merenkulkuasioita tuntematon sähköttäjä hyvänsä ei missään tapauksessa jättäisi pitämättä jatkuvaa radioyhteyttä niiden laivojen kanssa, joihin hän lähettämänsä hätämerkin kautta on saanut kosketuksen. Nyt esilläolevassa tapauksessa ei tämä nimenomaan merenkuluntaitoinen perämies-sähköttäjä välittänyt vähääkään siitä levottomuudesta, joka häiriöstä, jonka hän oli saanut aikaan toisissa laivoissa, vaan päinvastoin poistui muitta mutkitta radioasemaltaan ja pysyi sitten kuulumattomissa lähes 12 tunnin ajan!

GUSTAV ERIK FORSBLOM

Hl. "Savonmaan" haaksirikossa henkensä menettäneiden joukossa oli myös laivan radiosähköttäjä, Gustav Erik Forsblom. Hän oli syntynyt Helsingissä 3. 7. 1904. Suoritettuaan radiosähköttäjätutkinnon 14. 4. -27 tuli hän S.H.O.Y:n palvelukseen, toimien sähköttäjänä yhtiön laivoissa Ariel, Argo, Ariadne, Ilmar ja Savonmaa. Viimeksimainittuun laivaan siirtyi hän viime toukokuun 14 päivänä.

Erik Forsblomissa menetti Suomen Radiosähköttäjälitto yhden parhaimmista jäsenistään. Luonteeltaan iloisena ja ystä-

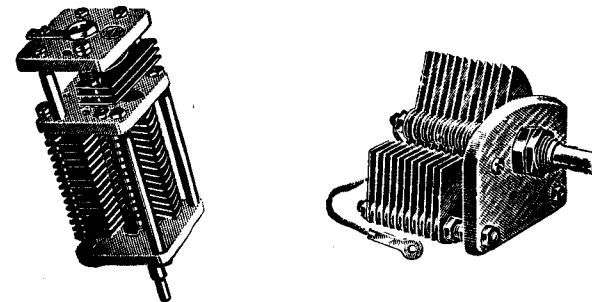
saa äänensä ensimmäisenä suomalaisena kuulumaan sadan mailin paremmalle puolelle? Kenen lähetys tekee tämän neitsytmatkan ensimmäisenä.

Linkki.
(OH5NG/OH2NB.)

P. S. Nimimerkin ovat ilkeämieliset paikalliset passiiviset radioamatöörit keksineet muka hienona vitsinä allekirjoittaneesta, mutta koska tahdoin osoittaa mainittujen "nikkarien" iskeneen kirveensä kiveen käyttäen sitä kaikkien kiusalla!

Sama linkki.

NÄMÄ KHS-KONDENSAATTORIT

takaavat lähettimienne ja vastaanottimienne luotettavan toiminnan.

Keraaminen eristys kap. 50 ja 100 cm. apukondensaattorilla tai ilman.

Käykää tutustumassa!

PÄÄEDUSTAJA: **B. MELART & CO**
Helsinki · Rikhardinkatu 1 · Puhelin 31807

„OHCE“ VIA DOLORO-SALLA

Istuin bremeniläisen majatalon baarissa jutellen "soopaa" omistajan tyttären kanssa, kun sain D-sähkeen: "Proceed hurry to London via Vlissingen = Clark."

"Rasvattu salama" ja omistajan tytär jäivät jälkeeni kun ajaa karautin suoraan asemalle, jossa Hampuri—Kölnin "Schnellzug" puhkui, ja näytti siltä kuin se olisi odottanut vain minua.

Matkaseurani oli kirjavaa kuin debreeniläisen karjapaimenen pyhäpuku. Juna kiisi eteenpäin, kiskot kitisivät, matka joutui. Koetin ummistaa silmäni, jotta en olisi nähnyt saksalaisen koulutytön kestokiharointia, joka suoritettiin sitruunamehuun kastetuilla sormilla.

Seurasi sitten tullitarkastus ja junanvaihtoja keskiyöllä.

vällisenä oli hän virkaveljien joukossa erittäin pidetty toveri. Tehtävänsä hoiti hän täsmällisesti. Ja että hän teki sen aivan viime hetkeen saakka, sitä todistaa "Savonmaan" haaksirikko-paikkaa lähinnä olleen Flekkeröyn rannikkoaseman päällikön sanomalehdistölle antama lausunto: "Voitte uskoa, että "Savonmaan" radiolennättäjä oli urhea mies. Se mies ei vapissut, vaikka hän koko ajan tiesi sangen hyvin, millaisessa tilanteessa laiva oli. Hän lähetti rauhallisia, asiallisia tiedonantoja, kiitti koheteliaasti ja osoitti ylipäänsä ihailtavaa käytöstä."

Erik Forsblom kaatui urhona paikallaan, säilyttäkäämme hänen muistonsa mielessämme.

Aamulla jatkoin matkaani "Oranje Nassau'lla", joka "leikkasi" kanaalia 22 solmun vauhdilla. Olin saanut matkalla paremman-puoleisen flunssan ja kun vihdoin saavuin uuteen laivaani, olin siksi väsynyt, että heittäydyin suoraan kojuuni. Heräsin kuitenkin hyvin pian, koska hyttini oli kylmä kuin tavaritschin inferno ja ulkona satava vesi satoi myös sisään. Mikroskooppinen lämpöpatteri värjötteli nurkassaan ja näytti siltä kuin se olisi hävennyt pienuuttaan. Vedin talvitakin päälleni, nukahdin uudelleen ja aamulla kun heräsin, olimme jo matkalla Levantia kohti.

Biskaijalla tuuli heitteli laivaamme kovasti ja illalla ennen päivystyksen päättymistä tunsin vahvaa rikkihapon hajua.

Lamppukaapissa, jonka olemassaolosta minulla ei ollut vähäisintäkään aavistusta, oli särkynyt rikkihappogalloona ja katso; H²SO⁴ valui virtanaan pitkin seinää, ja kun satuin katsahtamaan kattoon, sain nenälleni pari tippaa 96 %:sta happoa. Keräsin sanomalehtiä, "pressun" palasia ym. roskaa lähettimen, vastaanottimen ja lataustaulujen suojaksi. Lopuksi tuln vilkaiseeksi vaatekaappiinikin. Kaikki paremmat vaatteeni olivat hapossa, joka juuri vaatekaapissa oli valunut virtanaan. Ammoniakkia ei ollut, joten työnsin kaikki pesualtaaseen, jonka vesi kuumeni ja ensimmäinen hiha irtosi takista. Tantaloksen tuskat olivat alkaneet! Kengistä oli aamulla jäljellä kumikorot ja pari naulaa. Kaikki metalliosat radiolaitteissa hapettuivat. Oikosulkuja! Kipinäindukti ja kuulokkeitten magneetit olivat erittäin arat rikkihapon vaikutukselle, olihan koko lattia lainehtinut haposta, joka imeytyi puuhun.

Stewardilta saan suuren lakanan, joka kiinnitetään kaksinkerroin kattoon lähettimen yläpuolelle. ("Sadevesi-imuri radioasemia varten", edeltäjäni patentti.) Olin nimittäin kastuneitten kelojen takia QRT puoli vuorokautta eli sen ajan kun niitä

pannuhuoneessa kuivailin. Yhtiölle olen lähettänyt korvausvaatimuksen, mutta on k.o. Oy. ollut toistaiseksi QRT.

Radiosuoja on nyt korjattu ja näytti siltä, että huono onni olisi minut jo jättänyt, mutta ne luulot hävisivät Punaisella merellä, johon poikkesimme lastaamaan. Vaadin luonnollisesti valtamerilisäystä, joka maksettiin konemestareille — riidan jälkeen kylläkin —, mutta ei allekirjoittaneelle. Tietysti tuokin harmitti, mutta konemestareilla on erilainen tariffi kuin meillä. Eivätkä nämä harmit näytä loppuvan vieläkään, sillä ollessamme Ruotsissa ottamassa lastia neljästä eri satamasta, jatkoimme matkaamme seuraavaan poikkeuksetta iltapäivällä, jolloin jo olin ehtinyt avustaa perämiestä 8 tuntia lastintaljouksessa ja sitten oli minulla vielä kuitenkin jäljellä 2×2 tuntia GMT päivystystä, minkä lisäksi oli kirjoitettava listoja, otettava jää- ja säärapsuja!

Nyt hankitaan laivallemme uusi vastaanotin ja tulee se kuulemma olemaan sellainen ”att vi kan få nyheterna från Sverige”, ja nyt tulenkin lopuksi asiaan, josta saanen seuraavassa sanoa muutaman sanan.

*

SAV:n Pressi.

Kuinka monelle prosentille suomalaisista laivasähköttäjäistä on tullut ikävyvyyksiä SAV:n ex SAJ:n pressin takia? Kuinka moni on kieltäytynyt näitä ottamasta ja kuinka moni on välittänyt ne kapteenilleen, ottaen huomioon tariffimme vaillinaisen 15 §:n?

On luonnollista, että päällystö, joka ei ymmärrä suomea, haluaa ruotsinkielisiä uutisia. Suomesta niitä kaukovesillä emme toistaiseksi saa, joten kaikkien tiedossaolevan SAV:n pressin ilmestymistä tiukataan sähköttäjältä, joka joutuu tällöin vaikeaan tilanteeseen. Kieltäytymisestä on seurauksena huonot välit tahi ainakin jonkinlainen ”nalkutus ja nurina” ja vastakaisessa tapauksessa hän taas rikkoo radiolupaustaan. Mitä siis voimme tehdä tilanteen parantamiseksi? Pyytäkö posti- ja lennätinhallitusta jakamaan kaikkien laivojen kapteeneille kerta-käikkisen ja ankaran kiellon? Asia ehkä paranisi sillä, mutta eihän posti- ja lennätinhallituksellakaan ole mitään syytä puuttua asiaan, joka niin selvästi on ohjesäännöissä määritelty.

Saammeko sitten jättää toimeemme, jos kieltäydymme tätä pressia ottamasta? Useissa tapauksissa täytyy vastata myöntä-

västi, mutta jos kapteenilta tiedustelee syytä irtisanomiseen, ”tietää” hän tahi keksii jonkin muun synn. Ainakin ne kapteenit, jotka muistavat aina ja omaksuvat sananparren: Jumala taivaassa, kapteeni laivassa!

Joku parannus tilanteeseen olisi kuitenkin saatava ja paras ratkaisu tietenkin olisi se, että suomalaiset laivanvarustajat ostaisivat oikeuden SAV:n uutisiin, mutta luulenpa melkein, että viimeainittu ehdotus kuuluu ns. ”toivottomien tapausten” joukkoon, ja siitä syystä olisi hauskaa kuulla muitten mielipiteitä, ehdotuksia tahi muunlaisia asiaansuhtautumisia.

*

”Sormuskysymys”.

Mr Axt:lle voin kertoa nähneeni kerran rintamerkkimme ja oli se mielestäni kohtalaisen ruman näköinen.

Käsitykseni mukaan voi kyllä herrasmieskin käyttää lasitusaineesta valmistettua rintamerkkiä arkipukunsa takinliepeessä, mutta on sen oltava silloin ”comme il faut”. Mainittakoonpa vain pienet kansainväliset lentäjämerkit, suurmestariuokan ampujamerkit, eikä kai kukaan voi AKS:n ja SRAL:n rintamerkkiä sanoa sopimattomaksi tahi epäonnistuneeksi. Ne ovat pieniä, eivätkä liikaa huomiota herättäviä kilpiä, kuten meidän merkkimme. Mutta ehkä silloin kun liittomme tepasteli lapsenkengissään, tehtiin ja ratkaistiin merkkikysymys niin nopeasti, että siitä tuli sellainen kuin tuli.

Kannatetaan sormusta ja tehtäköön ehdotuksia ja annettakoon suunnittelutyöt taiteilijalle, eikä kultasepälle. Itse en osaa tehdä mitään erikoista ehdotustakaan merkkiluonnokseksi, mutta alkoon siitä pienet kultaiset salamat kuitenkin puuttuko ja, mikä vielä tärkeämpää; alkäämme erehtykö matkimaan akateemisia sormuksia, niinkuin mm. konemestarit ovat tehneet ja varmaan-kin useamman kuin kerran joutuneet hieman noloon asemaan yleisillä paikoilla liikkeussaan, mutta ehkäpä heistä toisilla on ollut hauskaakin ja mieltäylentävää, kun ovat kuulleet itseään tituleerattavan kerrassaan insinööreiksi.

O. E. S.

J.K.

My 73 kaikille jäsenmaksunsa maksaneille virkaveljille.

Sa.

VÄHÄN RADIO-OLOISTA ETELÄ-AMERIKAN ITÄRANNIKOLLA

Lähestyttäessä Etelä-Amerikkaa pohjoisesta päin, on Fernando de Noronha ensimmäinen radioasema, jonka kanssa laivasähköttäjät tulevat kosketukseen. Tämä asema sijaitsee samanimisellä saarella heti päiväntasaajan eteläpuolella. Tähän saareen on myös sijoitettu kuuluisa brasilialainen vankilaleiri poliittisia vankeja varten. Asema, jonka kutsu on PSO, kuuluu hyvin jo 600 meripeninkulman päähän, ja sen tärkeimpänä liikenteenä näkyy olevan sääraporttien otto laivoista lentoliikennettä varten. Kuten tunnettua lentävät ”Graf Zeppelin” ja ”Hindenburg” sekä ranskalaiset lentokoneet Afrikasta tämän yksinäisen saaren ylitse. Korvaukseksi laivoilta saaduista säätiedoista, PSO antaa omia säärareorttejaan joka neljän tunnin kuluttua. Fernando de Noronhan jälkeen seuraavat siten toiset brasilialaiset asemat keskimäärin noin 300 mailin etäisyyksin. Ensimmänen manteeella sijaitseva lennätinasema on Pernambuco. Täällä saksalaiset ilmajättiläiset laskeutuvat pariksi tunniksi matkoillaan Rio de Janeiroon ja takaisin Saksaan. Pernambuco, niinkuin kaikki muutkin Etelä-Amerikan rannikkoasemat, on putkiasema nykyään. (Espanjalaiset ja kreikalaiset käyttävät vielä kipinälähet-

timiä rannikkoasemillaan). Kaikki brasilialaiset rannikkoasemat lähettävät päivittäin säätietoja, mutta nämät ovat aina Portugalin kielellä. Tärkein asema Brasiliassa on pääkaupungin, Rio de Janeiron asema PPR, joka kuuntelee myös 36 metrillä. Sen kuulee usein olevan yhteydessä ilmalaivojen DENNE:n ja DEK-KA:n kanssa tällä aallolla, joitten reitti päättyy Rio de Janeiroon. Tavallisesti ovat rannikkoasemien sähköttäjät Brasiliassa hyviä ammattimiehiä, mutta vahdinpito ei ole aina ensiluokkaista.

Jos on liikkunut näillä vesillä, ei ole voinut olla huomaamatta miten harmillista brasilialaisten laivasähköttäjien työskentely on. Milloin hyvänsä kun kuuntelee 600 metrillä, aina joku PUKA tai PUKI on äänessä vanhamallisilla marconilähettimillään. Jo kauan ennenkuin ovat edes seuraavan rannikkoaseman kuuluvilla, he alkavat kutsua sitä TR antamista varten. Keskinäinen yksityisliikenne käy myös aina 600 metrillä — luultavasti sen johdosta, että aallonyliheittäjä on ruostunut kiinni siihen asentoon — sillä muilla aaltopituuksilla eivät nämät herrat työskentele.

Niinpä päivinä kun saksalaiset ilmalaivat ovat läheisyydessä,

ei tarvitse olla säärareporttien puutteessa. Näissä varmasti yhdellä sähköttäjällä ei ole muuta tekemistä kuin kunnella laivoja 600 metrillä ja hankkia säätietoja niiltä. Vastaukseksi antavat aina kohteliaasti tks by ja psn.

Brasilian viimeinen rannikkoasema on nimeltään Juncao. Sen jälkeen joutuvat laivat kosketukseen Monsanton kanssa Uruguayissa. Monsantoa lähetetään myös 600 metrillä monta kertaa päivässä WX tietoja. Kuuluisin asema Etelä-Amerikan itärannikolla on General Paccoco, Buenos-Airesissa. Siellä kuunnellaan 36 metrillä neljä kertaa tunnissa läpi vuorokauden. Puheluja välitetään myös, mutta ainoastaan pääkaupunkiin. Puheluaaltoina käytetään 1550—1875 m., 54 m., 45 m., 36 m., 27 m. ja 24 metriä. General Paccoco käyttää kaikilla aalloillaan samaa kutsua LPD. Kaikki rannikkoasemat Etelä-Amerikassa kuuntelevat 24 tuntia vuorokaudessa, ja mikäli minä olen huomannut, osaavat kaikki sähköttäjät melko hyvin englantia.

Suuntimislaitteet ovat verrattain hyödyttömiä koristeita Etelä-Amerikassa. Brasiliassa, jonka rannikko on 5 kertaa Suomen rannikkoa pidempi, on vain kaksi radiomajakkaa. Toinen niistä oli sitäpaitsi epäkunnossa ollessani sielläpäin heinä—elokuussa 1936. Argentiinan rannikko on kaksi kertaa pidempi Suomen rannikkoa, ja siellä on ainoastaan yksi radiomajakka. Sitävastoin on pienellä Uruguayn tasavallalla kokonaista kolme makkaa.

Lopuksi voin vielä mainita että OHM kuului hyvin koko matkan aina Buenos-Airekseen saaka, mutta päiväntasaajalta alkaen etelään päin oli jonkunverran qrm. s/s Auran vastaanottimessa (Hellberg SV5/6V) häiritsi myös Gbr melko pahasti. Menomatalla heinä—elokuussa, en saanut vastausta Hangosta sivutettuamme Kanariansaaret, mutta takaisin tullessa syys—loka-kuussa oli minulla qso Hankoon 36 metrillä koko matkan aina Buenos Aireksen rediltä saakka. Uutiset OHG:n kautta sain vielä Biscayalla, mutta sen jälkeen olivat atmosfääriset häiriöt liian voimakkaita.

AXT.

SRAL:N HALLITUKSEN TIEDOITUKSIA

Seuraavat liiton uudet jäsenet ovat saaneet oikeuden käyttää radiolaitteitaan. Heille on annettu seuraavat kutsumerkit:

Halonen, Reino, Lohja	OH2OQ
Kantanen, Ahti, Tornio	OH8NC
Hyvärinen, Kauko, Oulu	OH8NG
Knuters, Stig, Vaasa	OH6NH
Aine, Veli, Tornio	OH8NK
Rehlander, Sten, Käkisalmi	OH5NN
Alaja, Aarne, Tampere	OH3NJ
Ränkimies, Lasse, Iittala	OH3NH
Suominen, Lennart, Nakkila	OH1NL
Pispala, Kalevi, Isokyrö	OH6NX
Leskinen, Sakari, Viipuri	OH5OB
Mikala, Veijo, Viipuri	OH5OJ
Vuori, Soini, Juustila	OH5NX
KTR 1, Hämeenlinna	OH3NY
KTR 4, Vaasa	OH6NZ
Temmes, Harald, Lahti	OH3NM
Sutinen, Eino, Äminnefors	OH2PC
Köhler, Ragnar, Loviisa	OH2OU
Autio, Viljo, Pitäjänmäki	OH2OP
Lindfors, A. E., Loviisa	OH2OM

Seuraavat kutsut ovat vaihtuneet:

	Uusi	Entinen
Valste, Armas, Helsinki	OH2NB	OH5NG
Wahlroos, Åke, Kokkola	OH6NW	OH9NA

Malmari, Yrjö, Viipuri	OH5NO	OH2OU
Rivanto, Jorma, Rättijärvi	OH5NJ	OH8NK
Nyström, Tor, Helsinki	OH2PF	OH3NZ

Seuraavat jäsenet ovat lupansa uusittuaan jälleen saaneet kutsumerkin:

Vihuri, Matti, Helsinki	OH2OH
Tampereen Radiokerho	OH3NE

*

Seuraaville liiton jäsenille posti- ja lennätinhallituksen lennätinosasto on myöntänyt oikeuden korotettuun tehoon heidän suoritettua vaaditun erikoispatteuvystutkimmon:

Valste, Armas	OH2NB	200 wattia
Suominen, Lennart	OH1NL	100 „

*

Posti- ja lennätinhallituksen lennätinosasto on myöntänyt liiton jäsenelle Lennart Suomiselle oikeuden käyttää lähettintään myös-kin kotimaisen yleisradiolähetyksen aikana.

G5BY:N 56 MC:N LÄHETIN KUULTU USA:SSA

Tunnettu englantilainen radioamatööri G5BY Mr. Hilton L. O'Heffernan tiedoittaa Wireless World'in toimittajalle osoittamassaan kirjeessä seuraavaa:

”Luulen teitä kiinnostavan tietää, että 5 metrin merkkini on kuultu Yhdysvalloissa. 27. p:nä joulukuuta 1936 kello 15.10 GMT kuuli minut amerikkalainen amatööri W2HDX Mr Victor Ronnhhausen, Bronxville N.Y., tällä aallolla.

Hänen tiedoituksensa pitää tarkalleen paikkansa a) lähetyseni sisältöön, b) aikaan, c) jaksolukuun, d) moduloidun äänen jaksolukuun ja e) katkaisujärjestelmään nähden. (Kantaaalta katkaistiin, ei ainoastaan moduloitua ääntä.)

Lähetin moduloitua CW:tä kiteellä ohjatulla lähettimellä 56,208 kc:llä, anoditehon ollessa pääteasteessa 100 wattia. Lähetin syötti ”Diamond”-antennijärjestelmää, joka oli suunnattu USA:han. W2HDX:n käyttämä vastaanotin oli seitsenputkinen superheterodyne.

Luulen tämän olevan ensimmäinen kerta, jolloin 5 metrin merkit ovat ylittäneet Atlantin. Parhaat aikaisemmat tulokset lienee saavutettu USA:ssa viime toukokuussa sen keski- ja itäosien välillä, jolloin välimatka oli 1,200—1,400 mailiin.”

*

Tässä siis kouraantuntuva esimerkki siitä, että jatkuvalla innostuksella ja tyhjentyttömällä tarmolla on saatu aikaan selailaista, joka vielä tälläkin hetkellä tuntuu miltei tarulta. Voihan olla, että olosuhteet k.o. lähetyksen aikana ovat olleet erinomaiset. Yleensähan ollaan selvillä siitä, että 5 metrin pituiset aallot taipuvat sangen vähän ja silloinkin tavallisesti vasta auringonlaskun jälkeen. On kuitenkin huomattava, että antennilaitteilla samoin kuin mahdollisesti vuorokausia kestäneellä yhtämittaisella konelähetyksellä on suuri osuus saavutetussa loistavassa tuloksessa.

Toimitus.